

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

**SPREMEMBA LASTNIŠTVA
V KMEČKI BANKI V GORICI (ITALIJA)**

Ljubljana, marec 2003

ROK PERKOVIĆ

IZJAVA

Študent/ka _____ izjavljam, da sem avtor/ica tega diplomskega dela, ki sem ga napisal/a pod mentorstvom _____, in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____.

Podpis:

1. UVOD	1
2. ZNAČILNOSTI IN PREDSTAVITEV ZAMEJSKIH BANK	2
2.1. ZNAČILNOSTI LJUDSKIH IN ZADRUŽNIH BANK V ITALIJI	2
2.2. SLOVENSKE BANKE V ZAMEJSTVU	4
2.3. ZGODOVINA KMEČKE BANKE V GORICI	6
2.3.1. Ustanovitev	6
2.3.2. Obdobje med in po II. svetovni vojni	6
2.3.3. Obdobje pred izredno upravo	9
3. OBDOBJE IZREDNE UPRAVE	9
3.1. POSTOPEK IZREDNE UPRAVE ZA LJUDSKE BANKE V ITALIJI	9
3.2. POSTOPEK IZREDNE UPRAVE V KMEČKI BANKI	10
4. OBDOBJE PRIPOJITVE	11
4.1. TEORIJA ZDRUŽEVANJA	11
4.2. OPREDELITVE ZDRUŽITEV IN PRIPOJITEV	12
4.3. OBLIKE KAPITALSKIH POVEZAV	12
4.3.1. Združitev	12
4.3.2. Prezem	14
4.3.3. Razdružitve	14
4.3.4. Iskanje strateških partnerjev	15
4.3.5. Preoblikovanje d.d. v d.o.o.	15
4.4. RAZLOGI ZA ZDRUŽITVE IN PRIPOJITVE	15
4.5. FUZIJE IN ABSORCIJE PO ITALIJANSKEM PRAVU	17
4.5.1. Posebnosti ljudskih bank pri postopku fuzij in absorcij	18
4.6. POSTOPEK LOČITVE S PRIPOJITVIJO	18
4.6.1. Opis postopka ločitve, ki ga narekuje zakonodaja na primeru banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A.	18
4.6.2. Strateški in gospodarski vidiki ločitve in pripojitve bančnega zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A.	19
4.6.3. Pričakovani gospodarsko finančni rezultati	20
4.6.4. Pristopi za določitev menjalnega razmerja	20
4.6.4.1. Metoda borznih mnogokratnikov	22
4.6.4.2. Metoda primerljivih transakcij	24
4.6.5. Cenitvene težave	27
4.6.6. Prednosti pripojitve	28
4.6.7. Pomanjkljivosti in slabosti združevanja	29
4.6.8. Tehtanje prednosti in slabosti	29
5. PREDSTAVITEV DRUŽB NASTALIH IZ POSTOPKA LOČITVE S PRIPOJITVIJO	29
5.1. PREDSTAVITEV ZAVODA BANCA DI CIVIDALE S.P.A.	29
5.2. KB 1909	31
6. SPREMEMBE LASTNIŠTVA V ZAVODU BANCA AGRICOLA KMEČKA BANKA S.P.A.	32
6.1. LASTNIŠTVO V BANKI PRED UVEDBO IZREDNE UPRAVE LETA 1994	32
6.2. OBDOBJE PO KONČANI IZREDNI UPRAVI, DOKAPITALIZACIJI IN PONOVNEM SAMOSTOJNEM POSLOVANJU	33
6.3. KREPITEV LASTNIŠTVA NOVE LJUBLJANSKE BANKE	34
6.4. POGAJANJA O ZAMENJAVI VODILNEGA DELNIČARJA	34
6.5. VSTOP BANKE BANCA POPOLARE DI CIVIDALE S.C.AR.L.	35
6.6. OBDOBJE LOČITVE IN PRIPOJITVE	37
6.7. VSTOP ZAVAROVALNE SKUPINE GRUPPO CATTOLICA ASSICURAZIONI	38
7. SKLEP	39

LITERATURA	41
VIRI.....	42
PRILOGE	
SLOVARČEK TUJIH IZRAZOV	

1. UVOD

Večanje konkurenčnosti in koncentracije lastništva sta danes v bančništvu močno prisotna pojava. Združevanje bank je v svetu že nekaj let zelo intenzivno in posledica tega je nastanek bančnih gigantov, ki obvladujejo finančne trge, na katerih za majhne banke skoraj ni več prostora. Majhnost je v današnjem globalnem poslovanju velika ovira za normalen in nemoten razvoj bank, še večja pa je ob prisotnosti nenaklonjenosti okolja in lokalne oblasti. S podobnimi in tudi kopico drugih problemov se srečujejo v boju za obstanek in neodvisnost slovenskega gospodarstva zamejski Slovenci v Italiji. Vsi se zavedamo, da so banke gonilna sila vsakega gospodarstva. Poleg tega je bančni trg še vedno najpomembnejši vir sredstev za podjetja, ki sestavljajo gospodarstvo. Goriško gospodarstvo, ki ga žene edina preživela zamejska banka, ni nobena izjema. Predmet diplomskega dela je proučevanje poteka spremembe lastništva v banki Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. iz Gorice.

Namen diplomskega dela je podroben opis razvoja zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., ki je pripeljal do sprememb v lastništvu in prehoda iz slovenskih v italijanske roke.

Proces privatizacije gospodarstva in tudi bank, ki so se ga lotevale različne vlade v začetku devetdesetih v Italiji, so močno vplivale na dogajanje v zamejskem gospodarstvu. Zamejske banke, ki so se v tem procesu morale prilagoditi, če so hotele preživeti, niso bile nobena izjema. Tema drugega poglavja je opis dogajanj v zamejskem bančnem prostoru, kjer največ pozornosti posvečam razvoju Kmečke banke v Gorici, do obdobja, ki je pomenilo prelom slovenskega lastništva v tem zavodu.

V tretjem poglavju predstavim postopek izredne uprave za ljudske banke v Italiji ter potek postopka, ki se je začel z odredbo Zakladnega ministra in končal z odhodom izrednih komisarjev v Kmečki banki.

Naslednje, četrto poglavje, zavzema osrednji prostor v diplomskem delu. V njem podrobno opišem obdobje pripojitve, kjer najprej opredelim teorijo združevanj in kapitalskih povezav v Sloveniji, nato pa predstavim posebnosti pripojitev in združitvev v Italiji. Sledi opis zapletenega postopka ločitve s pripojitvijo ter posledice, ki jih je le-ta prinesel. Nato sem se dotaknil postopka določitve menjalnega razmerja delnic pri pripojitvi ter cenitvenih težav, ki so se pojavile pri določanju menjalnega razmerja. Na koncu poglavja ocenim prednosti in slabosti, ki jih je takšen postopek povzročil v banki.

V petem poglavju sledi predstavitev družb, ki so iz tega zapletenega postopka nastale, banka Banca di Cividale S.p.A. in finančna družba KB 1909, ter predstavim načrt njihovega razvoja v prihodnosti.

V šestem poglavju predstavim spremembe lastništva v Kmečki banki v različnih obdobjih. Najprej opišem lastništvo pred obdobjem izredne uprave, ko je bilo še popolnoma v slovenskih rokah, sledijo obdobja zamenjave italijanskih večinskih lastnikov in na koncu lastništvo po obdobju ločitve s pripojitvijo.

Zadnje, sedmo poglavje, vsebuje kratek povzetek v obliki sklepa.

2. ZNAČILNOSTI IN PREDSTAVITEV ZAMEJSKIH BANK

2.1. Značilnosti ljudskih in zadružnih bank v Italiji

Ljudske banke v svoji dejavnosti posvečajo posebno pozornost podpori gospodarskim pobudam lokalnih skupnosti. Ustanovljene so bile z namenom zbirati privarčevana sredstva med prebivalstvom in izvajati kreditno dejavnost na ozemlju Republike Italije in v tujini. Poleg bančnih pa lahko opravljajo tudi vse ostale finančne dejavnosti, ki so v skladu z veljavno zakonodajo, in dejavnosti, ki so povezane ali služijo uresničevanju namena družbe.

Lastniško strukturo ljudskih in zadružnih bank je potrebno obravnavati v specifičnem okviru, ki ga določa peto poglavje enotnega besedila iz leta 1993 (Testo unico, 14.1.2002). 28. člen tega besedila navaja, da so ljudske in zadružne banke družbe, za katere je značilno izvajanje bančne aktivnosti, pri tem pa morajo prevzeti obliko delniške družbe z omejeno odgovornostjo (29. in 33. člen). Imenovanje predstavnikov v vse organe bank je prepuščeno skupščini delničarjev (29. in 33. člen) in nad temi družbami ne sme izvajati kontrole nobena vladna avtoriteta (28. člen).

Bistvena je torej normativa, ki se nanaša na delničarje. Tako v ljudskih (30.člen), kot tudi v zadružnih bankah (34. člen), ima vsak delničar pravico samo do enega glasu, ne glede na število delnic, ki jih ima v lasti. Določeno je, da število delničarjev v zadružnih bankah ne sme biti manjše od 200 in da nihče od teh delničarjev ne sme biti lastnik paketa delnic, ki bi v nominalni vrednosti presegal 80 milijonov lir. Tudi v ljudskih bankah število delničarjev ne sme pasti pod 200, določilo o deležu kapitala, ki ga posamezen delničar lahko ima v lasti, pa navaja, da ta ne sme preseči 0,5% kapitala. Morebitni prestop tega praga se mora razrešiti s prodajo presežnega deleža najkasneje v enem letu, saj se v nasprotnem primeru pravice nad tem deležem prenesejo na banko (30. člen). Tudi za upravljalске pravice velja že prej omenjeno pravilo »en delničar, en glas«.

Ljudske banke lahko imajo v kontekstu koncentracije bančnega sistema tudi drugačno lastniško strukturo (31.člen). Tako lahko Banka Italije v želji, da bi dosegla večjo racionalizacijo sistema, dovoli preoblikovanje ljudskih bank v delniške družbe ali pa dovoli združitve dveh ali več ljudskih bank; rezultat take združitve je nastanek delniške družbe. Lep primer takšne prakse je

bila leta 1994 vključitev ljudske banke Banca Popolare di Lecco v skupino Deutsche Bank (Gabrijelčič, 2002, str. 21-22).

Po vsem tem se zdi zelo rigiden ravno normativni okvir, ki regulira udeležbo v kapitalu ljudskih bank; navzgor omejeno lastništvo (0,5%) in princip glasovanja, ki upošteva število »glav« in ne kvot, bi moral po vseh pričakovanjih zavirati nastanek stabilnih jeder delničarjev v posameznih bankah. Vendar pa je praksa pokazala prav nasprotno. Pri tem imajo bistveno vlogo zaposleni v ljudskih bankah, ki so hkrati tudi delničarji teh bank. Danes je v Italiji v ljudskih bankah zaposlenih približno 50.000 ljudi, od katerih je več kot polovica hkrati tudi delničarjev teh bank. Ti so se v nekaterih bankah uspeli organizirati tako, da dosega odločilno moč pri imenovanju novih članov uprave, v drugih ljudskih bankah pa jih v delničarskih knjigah ni mogoče zaslediti. V nadaljevanju bom analizo usmeril v dva ekstremna primera ljudskih bank (Tonucci, 1998, str. 91-96): v banki Banca Popolare di Milano je vpliv zaposlenih-delničarjev močno prisoten, v banki Banca Popolare di Verona¹ pa vpliva zaposlenih-delničarjev ni bilo.

V ljudski banki Banca Popolare di Milano je združenih skoraj 111.000 delničarjev, od tega je 5.000 zaposlenih-delničarjev, ki predstavljajo skoraj 5% »glav« s pravico do glasovanja. Milanska banka kotira na borzi in je večinska lastnica še dveh bank, ki prav tako kotirata na borzi: to sta Banca Agricola Milanese in Banca Briantea. 18% kapitala je v lasti institucionalnih investitorjev. Ne glede na to, da v ljudskih bankah obstajajo volilni odbori (it. Comitato elettorale), ki naj bi skrbeli za pravilno in čim bolj uravnoteženo imenovanje članov uprave, pa je v milanski banki ta odbor le odsev dogovorov med zaposlenimi-delničarji, ki imajo kontrolo nad imenovanjem vseh 16 članov uprave. Institucionalni investitorji pa v upravo ne prispevajo nobenega člana, čeprav v volilnem odboru predstavljajo več kot trikrat večje premoženje. Vpliv zaposlenih-delničarjev na imenovanje uprave (in posledično tudi na politiko kreditiranja) je dosegel takšne razsežnosti, da je morala intervenirati celo Banka Italije. Predlagala je takšne popravke Statuta ljudskih in združenih bank, da bi bil v upravi čim bolj enakovredno zastopan ves kapital, in na ta način dala prve iztočnice za razmislek, v katero smer naj gre sprememba bančne zakonodaje na področju ljudskih bank.

Situacija v ljudski banki Banca Popolare di Verona pa je bila popolno nasprotje, saj je po združitvi z bankama Banco San Geminiano in San Prospero število delničarjev naraslo na več kot 120.000, od katerih je bilo 4.200 zaposlenih-delničarjev. Vendar pa je bila vloga teh 4.200 zaposlenih-delničarjev močno omejena; čeprav je šlo za neke vrste »privilegirane« delničarje², so le-ti lahko bili udeleženi pri delitvi dobička, niso smeli pa sodelovati pri imenovanju članov uprave.

¹ Junija 2002 se je banka Banca Popolare di Verona združila z banko Banca Popolare di Novara in od takrat deluje pod združenim imenom Banca Popolare di Verona e Novara.

² Ob stoletnici obstoja banke so dobili zaposleni bonus v obliki delnic.

Primer milanske banke nikakor ni osamljen. Podobnih primerov je več: takšni sta na primer dve veliki ljudski banki iz Novare in Bergama, pa tudi ljudske banke iz Emilie Romagne, Creme in Cremona. Vmesno situacijo med dvema ekstremoma lahko zasledimo pri banki Credito Valtellinese, kjer imajo zaposleni-delničarji pravico do imenovanja samo enega člana uprave.

2.2. Slovenske banke v zamejstvu

Osrednja zamejska kreditna institucija v Italiji je danes Kmečka banka v Gorici. Do nedavnega pa je bila poleg slednje prisotna tudi Tržaška kreditna banka na Tržaškem. Pri opisu slovenskega bančništva v Italiji (zamejstvu) bom izpustil Kmečko banko, ker je v nadaljevanju diplomskega dela nazorno opisan njen razvoj skozi vsa leta poslovanja.

Poleg teh dveh osrednjih institucij so delovale in delujejo še danes tudi slovenske zadružne banke, še do nedavnega poimenovane posojilnice. Slovenske podeželske posojilnice, ki so nekoč delovale na italijanskem ozemlju, so bile: Hranilno in posojilno društvo v Nabrežini (Spar und vorschussverein in Nabresina), Hranilnica in posojilnica v Pevmi, Kmečka hranilnica in posojilnica v Št. Ferjanu, Kmečka hranilnica in posojilnica v Mirniku, Kmečka hranilnica in posojilnica v Devinu (sedež v Štivanu), Ljudska hranilnica in posojilnica v Nabrežini, Kmečka hranilnica in posojilnica v Šempolaju, Hranilnica in posojilnica v Žabnicah (Spar und darlehenskassenverein in Safnitz) ter Weissenfelder darlehenskassenverein. Glavni vzrok prenehanja poslovanja vseh teh slovenskih denarnih zavodov so bile predvsem težke razmere poslovanja in pritisk fašistično nastrojene oblasti, ki ni odobrvala tujih denarnih zavodov.

Kmečko-obrtnih posojilnic v novem zakonu ne zasledimo več (it. casse rurali ed artigiane, CRA), temveč se uvaja novo ime: zadružno-kreditne banke (it. banche di credito cooperativo). Daje jim možnost širšega poslovanja, bolj podobnega drugim bankam, obenem pa tudi nekatere posebnosti: poslovanje z lokalnim gospodarstvom in pretežno z delničarji. Zahteva po poslovanju pretežno s svojimi delničarji pa pomeni, da za normalno rast poslovanja potrebujejo nenehno obnavljanje delničarjev. V praksi slednje pomeni, da bodo delničarji poleg Slovencev prej ko slej postali tudi neslovinci in bo lastništvo začelo drseti iz slovenskih rok, ali pa se bo moralo poslovanje zmanjšati. Preko deželne zveze zadružno-kreditnih bank poskušajo doseči nekakšno zakonsko izjemo, ki bi jim omogočila ohranitev sedanjega stanja delničarjev, čeprav največ poslujejo z lokalnim gospodarstvom, tj. s komitenti italijanske narodnosti (Bavdaž, 1996, str. 45-48). Vse te napore pa mora spremljati dobro poslovanje, ki je v razmerah naraščajoče konkurence vedno zahtevnejša naloga za preostali zadružno-kreditni banki, in sicer Zadružno-kreditno banko Doberdob-Sovodnje³ ter na tržaškem ozemlju Kraško zadružno banko s sedežem na Opčinah (Waltritsch, 1999a, 4. str.).

³ Dne 6.10.1999 je prišlo do združitve majhnih podeželskih bank, in sicer Zadružno-kreditne banke Doberdob in Zadružno-kreditne banke v Sovodnjah.

Nekoč največja slovenska banka v Italiji, Tržaška kreditna banka, je bila ustanovljena leta 1957, redno pa je začela poslovati šele 1959. Na začetku je bilo v Tržaškem kreditnem zavodu lastništvo stoddostno slovensko, skozi leta pa se je lastniški delež italijanskih kreditnih institucij postopoma večal. Tržaška kreditna banka (v nadaljevanju TKB) je bila še do nedavnega največja med slovenskimi kreditnimi institucijami v Italiji. Njen obseg poslovanja se je močno večal konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let, tako da so morali povečati bančni kapital. Delničarji TKB so ga večkrat povečali, vendar nikoli dovolj, da bi zadostili Baselskim priporočilom o kapitalski ustreznosti bank. Poleg tega je treba upoštevati, da so bili posli z državami nekdanje Jugoslavije, kjer je igrala TKB pomembno vlogo, uvrščeni med zelo tvegane. Temu so se pridružila še slaba posojila ter zahteve Banke Italije o vstopu kake italijanske banke. Vodilni v TKB so se tako odločili za banko BIPOP (it. Banca Popolare di Brescia - Ljudska banka iz Brescine), ki je kupila 44,44% delnic. Od tega jih je 19,44% dala na voljo za odkup katerikoli izmed slovenskih bank ali njenim hčerinskim družbam, ki pa te možnosti niso izkoristile; prav tako je niso dotedanji delničarji, ki so že veliko prispevali za povečanje bančnega kapitala. Nato je leta 1998 sledilo obdobje, ko je banko prevzela Banca Antoniana Popolare Veneta iz Padove. Ta je bila edina delničarka banke, ki je ohranila staro ime in ji nadela ime Nova tržaška kreditna banka. Veliko se je govorilo o tem, da bo NTKB samo podružnica Antoniane in da utegne v kratkem času celo izginiti. Poslovalnice NTKB v tržaški in goriški pokrajini so po novem sestavljale posebno območno skupino - Grupo Nova Kreditna. Ta je delovala ločeno in je ohranila posebno operativno avtonomijo v primerjavi s poslovalnicami Antoveneta, ki so delovale na omenjenem območju, pri čemer pa so že vse poslovalnice NTKB vključili v informacijski sistem matične banke. V banki Banca Antoniana Popolare Veneta - Nova tržaška kreditna banka, kot se je imenovala po novem, so med zaposlenimi ostali večinoma nekdanji uslužbenci NTKB, preostali pa so presedlali k drugim bančnim institucijam. Banka je tudi vnaprej poslovala dvojezično. Nova tržaška kreditna banka je tako izgubila samostojnost, vodili so jo iz Padove in je bila v stoddostni lasti padovanske Antonvenete. Novi TKB tako ni bilo postlano z rožicami. Rodila se je po bankrotu nekdanje slovenske Tržaške kreditne banke, ki je pred nekaj leti zašla v takšne težave, da jo je Banca d'Italia zaprla, kar je bil v Italiji izjemen primer. Likvidacijski postopek pa je še vedno v teku.

Poleg zamejskih zavodov velja omeniti ponovno prisotnost Nove ljubljanske banke na tržaškem ozemlju. Ponovno zato, ker je predhodnica današnje NLB, Ljubljanska kreditna banka, tako v Trstu kot v Gorici imela pred 1. svetovno vojno in nekaj časa po njej, do leta 1928, svoji podružnici, ki sta dobro poslovali. V takratni Ljubljanski kreditni banki je imel glavno vlogo češki kapital Živnostenske banke iz Prage. V prihodnosti lahko pričakujemo, da bo Trst postal pomemben dejavnik finančnega sodelovanja med zahodno in jugovzhodno ter srednjo Evropo. Prav to je najbrž razlog, da je Nova ljubljanska banka svojo italijansko podružnico, ki jo je od začetka devetdesetih let imela v Milanu, preselila v Trst. Podružnica NLB v Trstu posluje že od začetka oktobra 1999, uradno pa so jo odprli 3. decembra 1999. Vsaj v začetku bo tržaška podružnica skrbela predvsem za finančne posle, ne samo med Italijo in Slovenijo, temveč za ves

jugovzhodni del Evrope. Kasneje pa lahko pričakujemo tudi zagotavljanje bančnih storitev posameznikom (Waltritsch, 1999d, 7. str.).

2.3. Zgodovina Kmečke banke v Gorici

2.3.1. Ustanovitev

V obdobju do leta 1909 so na goriškem podeželju delovale tri slovenske banke. To so bile Goriška ljudska posojilnica, Trgovsko-obrtna zadruga in Centralna posojilnica. V istem letu je prišlo do ustanovitve Kmečke banke, ki je nastala iz politične potrebe Slovenske kmečke stranke in na pobudo ljudi, ki so že prej igrali vodilno vlogo v zgoraj omenjenih slovenskih bankah v Gorici. Naslednje leto je tudi Ljubljanska kreditna banka v Gorici odprla svojo podružnico, poleg nje pa je dr. Tuma s pristaši Socialdemokratske stranke ustanovil Delavsko posojilnico. Šele leta 1909 ustanovljena Kmečka banka se je kljub nenaklonjenim gospodarskim razmeram uspešno razvijala in je v poslovnem letu 1912 imela za 163.811 kron hranilnih vlog, njen celotni promet pa je znašal 799.606 kron⁴. Po dobrem začetnem poslovanju je Kmečko banko, tako kot celotno gospodarstvo, zajelo obdobje 1. svetovne vojne in še težje povojno oživljanje v fašističnih razmerah. V letu 1919 so že začeli poslovati v lirah, imeli so 106.834,30 lir skupnega prometa, ki ga je ustvarilo 392 članov. V tem letu so beležili izgubo v višini 5.418 lir. Normalizacijo poslovanja so dosegli leta 1920, ko so imeli 847.626 lir skupnega prometa in so ustvarili 10.181 lir dobička. Leta 1924 je bil obračun za isto leto prvič dvojezičen, in sicer na prvem mestu italijanski in šele na drugem slovenski. Prvič se je v aktu, ki je bil namenjen javnosti, pojavil naziv »Banca Agricola di Gorizia«. V naslednjih letih je poslovanje potekalo pozitivno, saj so se promet, število članov in dobiček povečevali. Skozi leta so v notranjem poslovanju uporabljali slovenščino, sodišču in nadzornemu organu Banca d'Italia pa so pošiljali dokumente v italijanskem jeziku. Poslovanje je bilo iz leta v leto uspešnejše, tako da so leta 1937 pridobili 966 članov, promet je dosegel skoraj dva milijona lir in imeli so 6.767,35 lir dobička. Ob začetku druge svetovne vojne (leta 1939) sta v Gorici poslovali le dve slovenski banki, in sicer poleg Kmečke banke še Goriška ljudska posojilnica, ki so jo morali zaradi vidnega imetja (stavba v Carduccijski ulici, šolske stavbe in druge stavbe v mestu in na podeželju) še istega leta razpustiti zaradi pritiskov italijanskih oblasti.

2.3.2. Obdobje med in po 2. svetovni vojni

Kmečka banka je imela v začetku 2. svetovne vojne (1940. leta) 986 članov z vplačanimi deleži v skupni vrednosti 60.037,40 lir. Denarni promet je znašal 1.898.561,75 lir, od tega 55.184,30 lir dohodkov in 943.377,45 lir izdatkov. V naslednjih letih se je promet postopoma zniževal, banka pa je delovala v vedno bolj utesnenih razmerah. V glavnem so ljudje prinašali denar, ki so si ga

⁴ Denarna enota Avstro-Ogrske monarhije.

od nje izposodili. Med leti 1943-1945 je bilo nazadovanje v poslovanju očitno, izguba vedno večja, nastopila so obdobja krize. Inflacija, ki je zajela naše kraje takoj po osvoboditvi, in konec vojne ter potreba po večjih posojilih, ki so jih ljudje potrebovali, da bi si vsaj za silo omogočili dostojnejše življenje in začeli z obnovo porušenih domačij, sta v letu 1945 poslovanje Kmečke banke povečali za več kot desetkrat. Ob koncu leta so zabeležili za 28.331.975 lir prometa, pri tem pa ustvarili 1.522,80 lir dobička.

Po osvoboditvi je Denarni zavod Slovenije v Gorici odprl svojo podružnico, osnovane pa so bile tudi podružnice Denarnega zavoda Slovenije v Tolminu, v Idriji in Ajdovščini. Nekaj časa je goriška podružnica Denarnega zavoda Slovenije delovala dobro, kmalu pa je zavezniška vojaška uprava hotela tudi na tem področju ponovno vzpostaviti italijansko zakonodajo. Angleška policija je naredila preiskavo v bančnih prostorih in za pet dni zaprla njenega upravnika. V Kmečki banki so v povojnem obdobju spremenili prostore in izvedli prestrukturiranje članov, saj jih je med vojno mnogo umrlo, nekaj pa izstopilo, tako da je banka konec leta 1946 imela le 101 člana. Promet je nepričakovano naraščal in v istem letu dosegel 965.050.851,30 lir. Tak porast gre predpisati predvsem porastu trgovanja med cono A in cono B, ki je potekal skozi to banko. Z naraščanjem prometa je prišlo tudi do posodobitve banke in razširitve pravic upravljanja vseh bančnih poslov. Kmečka banka se je v tem obdobju zavzemala tudi za ustanovitev slovenske banke v Trstu, saj je bila po pridobitvi novih pravic bančnega poslovanja edina slovenska banka v takratni coni A. Poleg nje so delovale še podeželske posojilnice na Občinah, v Nabrežini, v Dolini, v Doberdolu, v Sovodnjah in v Pevmi. Do ustanovitve banke na tržaškem območju ni prišlo, saj zgodovinska dejstva navajajo, da so v letih fašistične strahovlade Italijani le z veliko muko, zvičajnostjo in nasiljem iztrebili slovenske banke. Ponovne ustanovitve na tako očiščenem območju pa ni bilo mogoče pričakovati. Šele leta 1955 smo Slovenci kot rezultat londonskega sporazuma spet ustanovili svoje bančno podjetje v Trstu, in sicer Tržaško kreditno banko.

Leta 1949, ob svoji 40-letnici, je Kmečka banka imela vpisanih 10.116 vlog, katerih nominalna vrednost je znašala 10.116.323 lir. V rezervi so imeli 217.745 lir, hranilnih vlog so takrat imeli za 30.544.482 lir, na tekočih računih so imeli 217.745 lir in ustvarili so 345.769 lir dobička. Leto kasneje so člani Kmečke banke delno spremenili društvena pravila, tako da so jih približali sodobnemu poslovanju. Odpravili so stare opravilne deleže na tak način, da so jih spremenili v glavne. V letu 1952 je bilo zaradi neprestanega naraščanja in večanja poslovanja, ki so ga poleg zamejskih Slovencev povzročali tudi goriški italijanski poslovneži, vodstvo prisiljeno spremeniti poslovne prostore ter jih zamenjati z večjimi in vidnejšimi.

Tabela 1: Prikaz prometa in dobička/izgube v lirah med leti 1919 in 1958

Leto	promet	dobiček/izguba
1919	106.834	(5.418)
1920	847.626	10.181
1925	1.500.000	2.206
1928	3.078.625	10.349
1933	1.251.388	3.345
1937	1.990.279	6.767
1938	1.594.039	777
1940	1.898.561	5.697
1943	2.296.949	(254)
1945	28.331.975	1.522
1946	965.050.851	
1958	160.000.000	1.103.550

Vir: Waltritsch, 1982. str. 155-200.

Kot prikazuje tabela 1 je razvoj goriškega denarnega zavoda med leti 1919 in 1958 ves čas strmo naraščal. Določena nihanja v poslovanju so bila predvsem posledica takratnih političnih in gospodarskih razmer, ki so vidno vplivale na bančno poslovanje. Ob petdesetletnici poslovanja je banka izkazovala 1.103.550 lir dobička, hranilne vloge so znašale 111.958.144 lir, skupno pa so imeli v tem letu nekaj več kot 160 milijonov lir prometa. V letu 1965 je prišlo do sklica izrednega občnega zbora, na katerem so spremenili pravilnik in ga prilagodili državnemu Zakonu o ljudskih bankah, poleg tega pa se je odbor Kmečke banke odločil pristopiti v vsedrjavno združenje ljudskih bank (it. banche popolari) v Italiji.

V drugi polovici šestdesetih let je Kmečka banka ob upoštevanju naraščajoče gospodarske moči goriških slovenskih trgovcev, obrtnikov in kmetov razširila svoje delovanje. Lotila se je tudi inozemskega bančnega poslovanja in pričela z menjavo tuje valute, zaradi prisotnosti kupne moči iz Jugoslavije. Leta 1968 ob 60-letnici poslovanja je banka imela 1.107.458.186 lir vlog, v naložbe je šlo 853.688.250 lir, in sicer 174 milijonov lir v vrednostne papirje, nad 344 milijonov lir v menična posojila in 355 milijonov lir v tekoče račune, dobiček je znašal 10.058.895 lir. Tako velike spremembe gre pripisati predvsem ugledu, ki si ga je banka pridobila skozi svoje poslovanje, saj so se poleg Slovencev njenih storitev v vse večjem številu posluževali tudi navadni in poslovni ljudje italijanskega rodu. V naslednjem obdobju je banka preselila sedež na Korzo Giuseppe Verdi, kjer je delovanje banke lahko potekalo brez prostorskih stisk. V letu 1982 so začeli uvajati nove dejavnosti na področju zunanje trgovine, menjave denarja, kreditiranja trgovcev, kmetov in obrtnikov, pričeli so se posluževati raznih ugodnih posojil deželnih ustanov, državnih fondov in posebnih skladov ter navezali tesnejše stike z drugimi ljudskimi bankami. Pristopili so v konzorcij dvajsetih ljudskih bank za elektronsko obdelavo podatkov v Padovi ter

se včlanili v deželni konzorcij ljudskih bank. V naslednjih letih je sledil še močnejši razvoj, saj so pričeli izrabljati ugodnosti pristopa v deželni konzorcij in s tem pričeli razvijati nove dejavnosti, kot so: leasing, factoring in drugi sodobni načini poslovanja.

2.3.3. Obdobje pred izredno upravo

Pomembnejše spremembe so se pričele dogajati v naslednjih letih. V letu 1985 je prišlo do podpisa pogodb za koriščenje deželnih kreditov s finančnimi ustanovami, bankami in združenji ljudskih bank. Pojavile so se propagandne pobude v celotni regiji in izobraževalni tečaji. V tem letu so na nadzorno institucijo Banca d'Italia (it. Banka Italije, centralna banka) poslali prošnjo za odprtje novih bančnih okenc v okviru širitvenega načrta. Dobiček je v tem letu znašal 570.610.551 lir, hranilne vloge in tekoči računi pa 73.477.689.890 lir. V naslednjih letih ni prišlo do kakšnih bistvenih sprememb v poslovanju, delno tudi zato, ker centralna banka ni ugodila prošnji za odprtje novih poslovalnic. Do vidnejših sprememb je prišlo v letu 1990, ko je nadzorna ustanova dovolila odprtje podružnice v Krminu. Zaradi boljšega upravljanja denarja, predvsem pri trgovanju z vrednostnimi papirji in menjavi valut, je dobiček v tem letu znašal rekordnih 1.495.455.883 lir. Število članov se je v tistem letu zvišalo iz 261 na 279. Omeniti velja tudi, da je takrat propadel načrt o postopnem združevanju članic konzorcija ljudskih bank. Naslednje leto je zaznamovala vojna v Sloveniji, ki ni obšla bančnega zavoda, in je pustila kar nekaj posledic, ki so vplivale na poslovanje in so bile vidne v naslednjih letih. Ob koncu leta 1992 so odprli novo poslovalnico v Gorici, število članov pa se je povečalo na 418.

3. OBDOBJE IZREDNE UPRAVE

3.1. Postopek izredne uprave za ljudske banke v Italiji

V Italiji je postopek izredne uprave (it. amministrazione straordinaria) za banke določen v novem bančnem zakoniku (Nuova legge bancaria, 1.9.1993). Poteka pa po naslednjem vrstnem redu:

1. Zakladni minister (it. Ministro del Tesoro) na pobudo centralne banke odredi odlok, s katerim razpusti upravne organe banke kadar:

- a) se pojavijo hude nepravilnosti v vodenju ali hude kršitve predvidene zakonodaje, upravljalske ali statutarne, ki določa delovanje banke;
- b) se pojavijo resne izgube premoženja banke;
- c) v primeru zahteve motiviranega razpusta s strani upravnih organov ali tudi izredne skupščine.

2. Funkcije skupščin in drugih organov, drugačnih kot so navedene v prvem odstavku, so prekinjene zaradi postopka izredne uprave, razen tistih, ki jih dopušča člen 72, odstavek 6⁵.

3. Odlok Zakladnega ministra in predlog nadzorne ustanove Banca d'Italia s strani izrednih komisarjev (it. commissari straordinari) zainteresiranim izpraševalcem pred vročanjem 73. člena⁶ nista sporočena.

4. Odlok Zakladnega ministrstva je objavljen v izvlečkih v Uradnem listu Republike Italije (it. Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana).

5. Izredna uprava traja eno leto od datuma odredbe odloka, predvidenega v prvem odstavku, razen če odlok predvideva krajši termin ali centralna banka ne določi predčasnega zaprtja banke. V izrednih primerih je lahko postopek podaljšan za največ obdobje šestih mesecev z istimi procedurami kot v prvem odstavku; uporabijo se v kolikor sta združljiva odstavka 3 in 4.

6. Centralna banka lahko odredi odložitev, ki ni daljša od dveh mesecev, ob koncu procedure v primeru, ko se upošteva podaljšanje za izpolnitev zaključitve postopka po 5. odstavku, če so bili odobreni pogojni zaključki.

7. Bankam se ne aplicira naslov IV. kriznega zakona in člen 2409 Civilnega zakonika. Pri utemeljenem sumu hudih nepravilnosti v izvrševanju dolžnosti upraviteljev in delničarjev (ki predstavljajo dvajsetinski oz. petdesetinski delež v primeru kotiranja banke na borznem trgu) lahko slednji prijavijo takšna dejstva centralni banki, ki se odloči za podkrepljen ukrep.

3.2. Postopek izredne uprave v Kmečki banki

V aprilu leta 1994 so inšpektorji centralne banke opravljali pregled v Kmečki banki zaradi izražene namere, da se banka preoblikuje v delniško družbo. Po zaključku svojega nadzornega preverjanja so predlagali razpust upravnih in nadzornih organov ter sprožitev izredne uprave. Do slednje je prišlo oktobra 1994, ko je Zakladni minister na pobudo centralne banke in predsednika deželne uprave izdal odlok o sprožitvi postopka izredne uprave. Pri pregledu so ugotovili nepravilnosti, ki niso bile v skladu z regulativo centralne banke. Nepravilnosti so utemeljevali z velikim obsegom dvomljivih terjatev ter organizacijskimi pomanjkljivostmi. Vodstvo je potrdilo organizacijske težave, ostale navedbe pa zanikalo, saj so bile njene družbe redne plačnice. V

⁵ Izredni komisarji, predhodno pooblaščen s strani Banke Italije, lahko skličejo skupščino in druge organe zabeležene v členu 70, 2. odstavek. Dnevni red je določen izključno s strani izrednih komisarjev in ga ni mogoče spreminjati s strani sklicujočega telesa.

⁶ Začetne izvršitve v postopku izredne uprave.

banko so poslali dva bančna komisarja, ki sta poizkušala v banki ponovno vzpostaviti predhodno stanje (Costi, 1990, str. 9-17).

Postopek izredne uprave je trajal 12 mesecev ter se v skladu s predvideno zakonodajo, ki dopušča podaljšanje postopka izredne uprave, podaljšal za nadaljnjih 6 mesecev v upanju na pozitivno sanacijo. Po preteku 18 mesecev sta komisarja odpisala večino dvomljivih terjatev ter v skladu z zakonodajo upravljanje banke ponovno predala upravnim in nadzornim organom. Ob koncu izredne uprave je bilo s centralno banko sklenjeno, da se ljudska banka spremeni v delniško družbo in poveča bančni kapital. Postopek povečanja bančnega kapitala je bil izvršen tako, da se je Kmečka banka pripojila k bančnemu združenju "Gruppo Bancario Casse Emiliano-Romagnole S.p.A.", s kratico CAER, v katerem je vodilna banka CAER-ja, banka Banca di credito in Bologna, pridobila 35,20% delnic. Banca d'Italia je opravičevala nasilno pripojitev k banki Banca di credito in Bologna s pomočjo, ki bi jo lahko le-ta nudila po preteku 18-mesečnega nedelovanja. V tem obdobju je Kmečka banka izgubila kar nekaj pomembnih strank ter zaupanje in ugled, ki si ga je ustvarila skozi celotno obdobje poslovanja.

Najprej so izredno upravo občutila »kritična« podjetja, do katerih naj bi Kmečka banka imela dvomljive terjatve, saj so bila prisiljena v najkrajšem možnem času vrniti posojila, kar je v slednjih povzročilo zmanjšan obseg poslov ali jih celo spravilo na rob stečaja. Izredna uprava je v letu in pol povzročila banki veliko škodo. Ta se je kazala predvsem v zmanjšanju prometa za tretjino in obsega zunanje-trgovinskega poslovanja s Slovenijo in Hrvaško, kakor tudi števila komitentov in vrednosti vlog. Kasneje se je izkazalo, da je bil postopek oz. ukrep centralne banke popolnoma nepotreben in je škodoval banki, saj je bila večina dvomljivih terjatev v obdobju naslednjih dveh let poplačana v obliki izrednih prihodkov. V letu 1997 so izredni prihodki znašali 596.345.970 mio. lir, v letu 1998 pa kar 962.514.212 mio. lir, kar je sicer banki dalo moč za ponovni zagon, ki ga je potrebovala, ni pa uspelo izbrisati ustvarjene škode v tem obdobju.

4. OBDOBJE PRIPOJITVE

4.1. Teorija združevanja

V zadnjih nekaj letih sta globalizacija in nastajanje novih enotnih trgov privedla do vse hujše konkurence med podjetji. Z ustanovitvijo in širitvijo Evropske unije in graditvijo Evropske monetarne unije postaja Evropa en sam enoten trg brez meja in omejitev v katerem se bije boj za obstanek. Banke niso nobena izjema. Danim razmeram se prilagajajo s povečevanjem svoje konkurenčnosti. Slednjo lahko povečujejo na več načinov, eden izmed njih pa je združevanje.

Združevanja in povezovanja podjetij in bank so stalni spremljevalec tržnega gospodarstva. V večini primerov se pojavljajo v ciklih, tako da je v zadnjem obdobju prisoten močan trend povezovanj, združevanj in vseh vrst prevzemov (Grenko, 1998, str. 17-21). Trend, ki je prisoten,

pa ne zagotavlja vedno uspešnejšega poslovanja in tudi konkurenčnosti, saj je proces zelo dolgotrajen in zapleten ter zahteva postopno in premišljeno uvajanje novih postopkov in načinov poslovanja. Poleg slednjih dveh pa se pojavljajo tudi druge ovire, kot so: drugačno okolje poslovanja, kultura podjetja, zgodovinske okoliščine ind. Kljub temu, da se združitve razlikujejo med seboj, lahko najdemo nekaj skupnih značilnosti oz. podobnosti, ki jih lahko opredelimo kot teorijo združitvev in pripojitev.

4.2. Opredelitve združitvev in pripojitev

Izraz “združitvev” avtorji različno pojmujejo. Da bi pojem čim bolj razjasnil, bom na kratko opisal oz. povzel različna pojmovanja avtorjev.

Izraz združitvev se ponavadi uporablja, če se združita dve podjetji približno enake velikosti in nastane novo podjetje. Delničarji obeh v združitvi udeleženih podjetij v zameno za delnice starih podjetij dobijo delnice novega podjetja v dogovorjenem razmerju (Hanson, 1985, str. 608).

Pojem združitvev zajema (Grilc, 1992, str. 216):

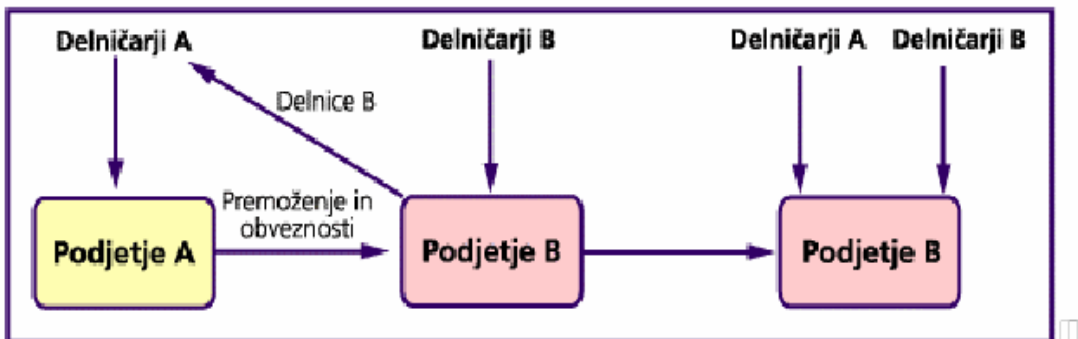
- a) popolno združitvev; podjetje prevzame nadzor nad drugim podjetjem, tako da ti podjetji postaneta združeni koncern, ki deluje kot posamezni, enoten gospodarski subjekt;
- b) delno združitvev; v podjetje je združen del poslovanja, dejavnosti in tehnologije drugega podjetja, toda družba mati ostane neodvisna, tako kot drugo podjetje ostane neodvisno od družbe matere. Obe podjetji delujeta naprej v obliki, ki sta jo imeli pred združitvijo.

4.3. Oblike kapitalskih povezav

4.3.1. Združitvev

Združitvev je oblika kapitalskih povezav, ko iz dveh ali več podjetij nastane eno podjetje. Poznamo dve temeljni obliki združitvev, in sicer pripojitev in spojitev. O pripojitvi govorimo, kadar od vseh podjetij, ki se združujejo, obstane eno samo, na katerega vsa ostala podjetja prenesejo svoje premoženje in obveznosti. Zakonska definicija pripojitve (Zakon o gospodarskih družbah, 1993) je: »kadar se dve ali več gospodarskih družb združi s prenosom premoženja ene ali več družb (prevzeta družba) na drugo družbo (prevzemna družba), v zamenjavo za zagotovitev delnic prevzemne družbe.«

Slika 1: Združitev dveh podjetij

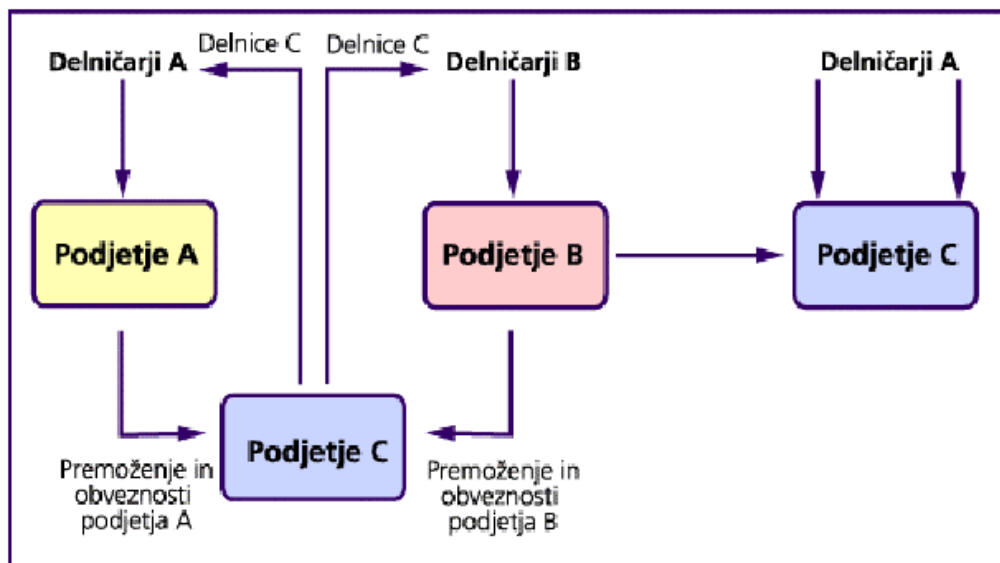

Vir: Svetovanje pri kapitalskih povezavah podjetij.

[URL:<http://www.nlb.si/slo/kapitalske/kapitalske-povezave-oblike-kapitalskih-povezav.htm>]

O spojitvi pa govorimo, kadar se dve ali več družb združi z ustanovitvijo nove delniške družbe, na katero preide premoženje družb, ki se spajajo, v zameno za zagotovitev delnic nove delniške družbe. Pri tem novo podjetje prevzame vse premoženje in obveznosti prejšnjih podjetij.

Slika 2: Spojitev podjetij

Vir: Svetovanje pri kapitalskih povezavah podjetij.

[URL:<http://www.nlb.si/slo/kapitalske/kapitalske-povezave-oblike-kapitalskih-povezav.htm>]

4.3.2. Prevzem

Značilnost prevzema je, da oseba, ki želi postati lastnik drugega (ciljnega) podjetja, pridobi večino vseh delnic ali poslovnih deležev v drugem podjetju, obe podjetji pa ostaneta samostojni pravni osebi. Temeljni način, na podlagi katerega prevzemnik pridobi delnice ali poslovne deleže, je nakup vrednostnih papirjev ciljnega podjetja za denar ali nadomestne vrednostne papirje (npr. delnice, obveznice).

Slika 3: Prevzem podjetja

Vir: Svetovanje pri kapitalskih povezavah podjetij.

[URL:<http://www.nlb.si/slo/kapitalske/kapitalske-povezave-oblike-kapitalskih-povezav.htm>]

4.3.3. Razdružitev

V praksi poleg procesov povezovanja podjetij (koncentracije) potekajo tudi obratni postopki, procesi razdružitev. Razlogi za razdružitev (dekoncentracije) so lahko krčenje (pre)velikih podjetij, način odprodaje posameznih delov podjetij ali optimizacija poslovanja, s čimer se podjetje želi osredotočiti na svojo osnovno dejavnost. Načini razdružitve oziroma delitve delniških družb so predvsem naslednji:

1. delitev s prenehanjem družbe in sočasnim prenosom vseh delov njenega premoženja z univerzalnim pravnim nasledstvom na druge:
 - zaradi delitve ustanovljene nove kapitalske družbe (razdelitev z ustanovitvijo novih družb) ali
 - na prevzemne kapitalske družbe (razdelitev s prevzemom),
2. delitev družbe (obstoječe) s prenosom posameznih delov njenega premoženja z univerzalnim pravnim nasledstvom na eno ali več družb:
 - zaradi delitve na novo ustanovljenih kapitalskih družb (oddelitev z ustanovitvijo novih družb) ali
 - prevzemnih kapitalskih družb (oddelitev s prevzemom),

3. v zamenjavo za zagotovitev deležev (delnic ali poslovnih deležev) novih ali prevzemnih kapitalskih družb imetnikom deležev prenosne družbe.

4.3.4. Iskanje strateških partnerjev

Podjetja se odločajo za iskanje strateških partnerjev zaradi različnih motivov. Bistveni razlog za strateško povezavo ni le podobnost izdelkov oziroma zapolnitev vrzeli v lastni proizvodni liniji oziroma ponudbi storitev. Dolgoročne strateške povezave morajo temeljiti na skupni viziji, da je s partnerjevim učinkovitim načinom vodenja proizvodnje, distribucijskimi kanali, poslovanjem, izobraževanjem zaposlenih in drugih komparativnih prednostih moč doseči svoje cilje. Namen povezave s strateškim partnerjem je, da se na stroškovno ugoden način doseže preoblikovanje oziroma izboljšanje svoje organizacije.

4.3.5. Preoblikovanje d. d. v d. o. o.

Zaradi načina lastninjenja v Sloveniji se je na Ljubljanski borzi znašlo kar nekaj podjetij, ki jim to predstavlja predvsem dodatne stroške (obveščanje delničarjev in javnosti, razkrivanje podatkov, skupščine delničarjev itd.). Temeljna korist kotacije delnic na borzi, ki se kaže v oblikovanju tržne cene delnic, pa odpade, če je trgovanje nelikvidno. Za mnoga podjetja je zato aktualno vprašanje, kako se umakniti z borze in se preoblikovati v družbo z omejeno odgovornostjo.

Na tem področju podjetjem pomagajo banke, ki izvedejo celotni postopek, kar vključuje tudi:

- znižanje števila delničarjev pod 50,
- postopek za umik iz organiziranega trga (npr. OTC),
- preoblikovanje v družbo z omejeno odgovornostjo.

4.4. Razlogi za združitve in pripojitve

Podjetja se združujejo predvsem zaradi štirih skupin razlogov, ti so: finančni, tržni, poslovodni in davčni (Dimovski, 1997, str. 28).

Med finančne razloge lahko uvrstimo razmerje med zadolženostjo podjetja in trajnim kapitalom, razprševanje, ekonomijo financ z nižjimi transakcijskimi stroški. Nove informacije povečujejo vrednost podjetja. Prav tako povečuje vrednost podjetja motiviranost managementa, da izpelje načrtano strategijo. Pogajanja o združitvi podjetij generirajo nove informacije, ki jih trg vrednoti kot superiorne.

Tržni razlogi za združevanje so: želja po vstopu na nov trg ali povečanje deleža na že osvojenih trgih, želja po kompatibilnosti proizvodov, možnost trženja več proizvodov, prevzemanje obstoječih distribucijskih kanalov in želja po monopolizaciji.

Med poslovodne razloge štejemo strategijo eliminacije konkurentov, ekonomijo obsega, zvišanje učinkovitosti managementa, reševanje problema agenta. V številnih primerih so pri združevanju prisotni tudi osebni motivi managerjev. Združitev namreč lahko poveča ugled podjetja in s tem posredno tudi družbeni ugled managementa.

Podjetja se združujejo tudi zaradi davčnega motiva. Združitve so povezane z velikimi denarnimi investicijami, ki pa seveda zmanjšujejo davčno osnovo. Poveča se lahko tudi likvidnost za plačevanje davkov.

Ločimo splošne in posebne motive za združitve bank. Eden izmed splošnih motivov je uresničevanje ekonomije obsega, kar enostavno povedano pomeni zmanjšanje stroškov na račun povečane proizvodnje. V primeru bank to lahko pomeni zmanjševanje števila podružnic (in s tem števila zaposlenih) ter povečanje ponudbe v obliki paketov oziroma skupin storitev. Pomemben splošni motiv je tudi optimiranje strukture kapitala. Vemo, da je kapital sestavljen iz dolžniškega in lastniškega dela. Ob združitvi se struktura kapitala spremeni. Pojavi se težnja po prestrukturiranju, kar naj bi zagotovilo optimalnejšo strukturo kapitala. Splošno veljavno pravilo narekuje v strukturi večjih bank znatno prevlado dolžniškega kapitala, saj je cena le-tega na kapitalnem trgu praviloma nižja.

Naslednji motiv je tveganje. Pri vpeljavi novih proizvodov, storitev in tehnologije se banke spopadajo z določenim tveganjem poslovanja. Večje banke so pri zmanjševanju in razpršitvi tveganja uspešnejše od manjših, saj imajo večji obseg poslovanja in zato večje področje porazdelitve tveganja.

Evropskim bankam je splošni motiv združevanj tudi ponudba storitev velikim strankam. Med evropskimi bankami prevladujejo manjše ali srednje velike banke. V primeru, da je podjetje potrebovalo večjo vsoto denarja, je težko našlo banko, ki bi bila sposobna kreditni znesek v celoti sama financirati. Problem so reševali s sindiciranimi krediti ali pa z združitvijo manjših bank v večjo, ki je zmoгла kreditiranje visokih zneskov.

Z nastankom Evropske monetarne unije se je močno povečala mednarodna konkurenca na finančnih trgih posameznih držav Evropske unije. Združevanje zato evropskim bankam omogoča uspešno konkuriranje tujim oziroma mednarodnim bankam tako na domačem kot na tujem tržišču. Banke se dandanes srečujejo tudi z nebančnimi konkurenti, ki nudijo finančne proizvode in storitve, značilne za bančno ponudbo. Zato je cilj velikih bank tudi diferenciranje poslovanja v zavarovalništvu in ponudba drugih nebančnih storitev (kot odgovor na konkurenco nebančnih institucij).

Posebni motivi so bolj specifični in jih je veliko več. Omejimo se na najpogostejše. Prvi je povezan z deregulacijo in liberalizacijo bančne industrije tako v Evropi kot v ZDA. Po uvedbi

evra je bilo pričakovano zmanjšanje oziroma izpad nekaterih pomembnih bančnih poslov (kot so menjalništvo in plačilni promet) in nastanek dodatnih stroškov prilagoditve, vendar le prehodnega značaja. Zaradi zmanjšanja prihodkov so morale banke za ohranitev določene ravni dobička nujno zmanjšati prehodne stroške, to pa so lahko naredile ravno z združitvami.

Naslednji razlog, ki vodi banke v združitve, je počasna rast bilančnih vsot v bančnem sektorju. Če banka želi razpršiti tveganje in razširiti ponudbo storitev, mora povečati svoj kapital in bilančno vsoto. Raziskave združitve večjih bank v ZDA med 1982 in 1987 so pokazale, da so banke po združitvi pridobile več depozitov na kapital in povečale rast bilančne vsote (Spiegel, 1996, str. 59-61).

Naslednji motiv je preveliko število bank glede na velikost trga, kar se odraža v nizkih dobičkih bank. Banka se za združitve odloči z namenom povečanja svoje tržne moči. Posledica tega je vztrajno naraščanje tržnih deležev na področju bančništva. Bančništvo je z nacionalnega vidika še vedno zelo razdrobljeno in tudi koncentracija na trgu je precej manjša kot v drugih gospodarskih panogah. Še vedno prevladuje v obliki lokalne dejavnosti, kar pomeni, da se osredotoča na manjše področje poslovanja. Dokler vstop banke na neko lokalno tržišče ni pretirano oviran, bo konkurenca sama preprečila zlorabe tržne moči in zagotovila kupcu možnost izbire.

Rast tržne cene delnice po opravljeni združitvi je pomemben razlog za združevanje med bankami. Združitve so cenejše od nakupov, kupec se ne zadolži in ponavadi ni dobrega imena. Obstaja tudi velika verjetnost, da se kupčev čisti dobiček na delnico (EPS) ne zmanjša oz. v kratkem ali srednjem obdobju tudi poveča. V primeru, ko je bila objavljena združitve NBD in First Chicago's-a, se je cena obeh delnic v povprečju povečala za 11,08%, ker je bila združitve pričakovana ob naraščajočem čistem dobičku na delnico. Zanimiv rezultat raziskave je, da se je cena delnic banke, za katero je bil napovedan prevzem preklican, v povprečju znižala za 12,05%, in to v tednu, ko je bil preklic objavljen (Spiegel, 1996, str. 63-81).

4.5. Fuzije in absorpcije po italijanskem pravu

Italijanski civilni kodeks predvideva dve vrsti združitve:

1. z ustanovitvijo nove družbe;
2. s pripojitvijo v eno ali več drugih družb.

Za fuzijo šteje zakon le prvi primer. Fuzija je torej združevanje dveh ali več družb v novo, pri čemer prejšnje prenehajo delovati in se izbrišejo iz registra. Drugi primer italijanska zakonodaja poimenuje absorpcija ali pripojitev. O združitvah (fuzijah in absorcijah) morajo na splošni skupščini delničarjev sklepati vse družbe, ki pri tem sodelujejo, ne glede na to, v kakšnem položaju so. Zelo pomembno je dejstvo, da družba, h kateri se je pripojila druga družba, ali pa tista, ki je nastala na novo s spojitvijo večih družb, prevzame vse pravice in obveznosti družbe, ki

je prenehala obstajati. Sicer pa se italijanska zakonodaja pri fuziji in absorpciji zadovoljuje le z urejanjem položaja upnikov. Položaj upnikov je zavarovan tako, da združevanje stopi v veljavo šele po treh mesecih od vpisa sklepov sodelujočih družb v register - v tem času imajo upniki možnost, da združitvi nasprotujejo (Tretja direktiva Sveta Evropske unije, številka 78/855).

4.5.1. Posebnosti ljudskih bank pri postopku fuzij in absorcij

Italijanski bančni zakonik loči med seboj postopke fuzij in absorcij za različne vrste bank. Posebnosti, ki se nanašajo na postopek fuzij in absorcij za ljudske banke, ureja 36. člen bančnega zakonika (Nuova legge bancaria, 1993).

1. Centralna banka Italije v interesu upnikov in kadar obstajajo trdni vzroki, pooblasti združitve med združnimi bankami, ljudskimi bankami ter bankami, osnovanimi v obliki delniških družb.
2. Odločitve skupščine so sprejete za večino opredeljeno v statutu za zadeve, ki se nanašajo na statutarne spremembe; ko v odnosu s spremembo predmeta statut predvideva različne večine, se uporabi manjša. Vsakemu delničarju pripada tudi pravica umika.
3. Uporabi se 57. člen, 2,3,4 odstavek⁷.

4.6. Postopek ločitve s pripojitvijo

4.6.1. Opis postopka ločitve, ki ga narekuje zakonodaja, na primeru banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A.

Postopek ločitve je potekal :

- s prenosom ločenega dela zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. v banko koristnico Banca di Cividale S.p.A.;
- z zmanjšanjem čistega premoženja zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. v višini, ki je ustrezala čistemu premoženju ločenega dela;
- z izničenjem soudeležbe zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. v zavodu Banca di Cividale S.p.A. glede na čisto premoženje prenešenega dela.

⁷ 57. člen

2. Postopka združitve in razdružitve ni mogoče sprožiti v register podjetij brez soglasja nadzorne institucije Banca d'Italia.

3. Predviden termin 2503. člena, prvi odstavek Civilnega zakonika (it. codice civile), je skrčen na petnajst dni.

4. Privilegiji in garancije vsakršnega tipa, od kogarkoli sposojene ali kakorkoli pripadajoče v prid priključenim bankam, od bank, sodelujočih v združitvah z ustanovitvijo novih bank, ali tudi razcepljenim bankam ohranjajo njihovo veljavnost in njihov položaj brez potrebe kakršnekoli formalnosti ali opombe, kar zadeva v prid banke, ki pripojuje, pripojene banke ali pa banke v postopku razcepa. (Norme essenziali per la banca, 1993, str. 31-39.)

Ker je šlo za delno in nesorazmerno ločitev, ki je predvidevala pravico do opcije s strani delničarjev družbe, ki se je ločevala, je bilo potrebno določiti razmerje menjave. Razmerje menjave se je določilo na osnovi premoženjskega stanja družbe koristnice in dela podjetja, ki se je ločeval, na dan 31.12.2000 in je znašalo:

- 1 delnica zavoda Banca di Cividale S.p.A. po nominalni vrednosti 10.000 lir za 10,7 delnic zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. po nominalni vrednosti 1.000 lir.

Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. in Banca di Cividale S.p.A. nista izdali vrednostnih papirjev, katerim bi bilo mogoče v okviru te ločitve priznati posebno obravnavo. Tudi olajšave v prid upraviteljev družb, ki sta sodelovali pri ločitvi, niso bile predvidene.

4.6.2. Strateški in gospodarski vidiki ločitve in pripojitve bančnega zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A.

Načrt ločitve zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. je nastal iz dogovora, ki je bil sklenjen v oktobru 1999 med zavodom Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. (it. società cooperativa per azioni a responsabilità limitata - združna družba z omejeno odgovornostjo) in zavodom Deutsche Bank S.p.A. z namenom, da se utrdi že obstoječe sodelovanje med dvema ustanovama. Dogovor in načrt sta predvidevala naslednje operacije:

- a) povečanje soudeležbe zavoda Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. v zavodu Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. do 40,65%, z nakupom od skupine CAER deleža v višini 35,65%;
- b) razpis JNP (javne ponudbe delnic - it. offerta pubblica di acquisto e di scambio) s strani zavoda Banca Popolare di Cividale s.c.a r.l. za delnice zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. do največjega možnega deleža soudeležbe v višini 80% osnovnega kapitala;
- c) povečanje ustreznega osnovnega kapitala z ustanovitvijo kreditnega zavoda Banca di Cividale S.p.A., ki sta ga podpisali Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. z ločitvijo in naknadno priključitvijo skoraj celotne bančne dejavnosti, vključno s soudeležbo, ki je bila vložena v zavod Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., in Deutsche Bank S.p.A. z doprinosom gotovine. Povečanje je bilo opredeljeno tako, da sta v zavodu Banca di Cividale S.p.A. soudeležena Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. v višini 70% in Deutsche Bank S.p.A. v višini 30%.
- d) ločitev bančne veje zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. in izničenje soudeležbe, ki jo je imela v njej Banca di Cividale S.p.A. Ločitev zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. je bila torej posledica zaključka prejšnjih postopkov, ki so pripeljali soudeležbo zavoda Banca di Cividale S.p.A. do višine 80% osnovnega kapitala.

Novi bančni subjekt (Banca di Cividale S.p.A.), ki je tako nastal, je lahko povezoval in koristil regionalno poznavanje, izkušnje ter zakoreninjenost zavodov Banca Popolare di Cividale in Banca Agricola Kmečka banka na ustreznih deželnih tržiščih, hkrati pa s prenovitvenimi sposobnostmi enega izmed najpomembnejših svetovnih bančnih zavodov tvoril pomemben

dejavnik v tem prostoru (Ribnikar, 1995, 2. str.). Poleg tega pa je novo nastali bančni subjekt s povečanjem svojih gospodarskih in finančnih zmožnosti:

- a) povečal prodor blagovne znamke zavoda Banca Popolare di Cividale na svojem zgodovinskem območju, kjer je obstajala trdna povezava med strankami, zaposlenim osebjem in ozemljem;
- b) nudil ponoven zagon neizkoriščenim možnostim, v smislu ustvarjanja vrednosti, zavodu Banca Agricola Kmečka banka po dveh tirih: s povečanjem števila strank in učinkovitostjo ter proizvodnostjo celotne strukture z zmanjševanjem stroškov;
- c) izkoristil nove možnosti širjenja na območja dežele Furlanije Julijske krajine, kjer so izrazito prisotne jezikovne manjšine in možnosti povečanja izmenjav s Srednjo in Vzhodno Evropo;
- d) razčlenil in razširil ponudbo proizvodov/storitev za stranke;
- e) posledično povečal gospodarske vrednosti v skladu z razvojem in s pričakovanim povečanjem prihodkov iz bančnih dejavnosti.

4.6.3. Pričakovani gospodarsko-finančni rezultati

Na osnovi podjetniškega načrta za obdobje 2000-2002, ki ga je odobril Upravni svet zavoda Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l., so izkazovali gospodarsko-finančni rezultati nove banke, ki je izhajala iz ločitvenega postopka in iz navedenih postopkov dodeljevanja in povečanja bančnega kapitala, splošno izboljšanje najpomembnejših gospodarskih in finančnih pokazateljev. Izboljšanje je upoštevalo gospodarsko stanje v navedenem obdobju in odražalo namenske poteze, ki jih je nov bančni subjekt opravil, posebno glede trgovinske politike v okviru napovedanega načrta o odprtju novih podružnic ter preobrazbe organizacije dela in upravljanja (Dimovski, 1996, str. 17-21).

Nova banka zaradi načrtovane ločitve tako razpolaga z mrežo 37 bančnih okenc, od katerih so štiri v lasti goriškega zavoda. Medsebojno prekrivanje okenc je zelo omejeno, ker je skupni interesni prostor le na območju Gorice in Krmina. Toda ravno na teh območjih je pričakovati porast tržnega deleža novega bančnega zavoda. Najpomembnejša operativna področja nove banke so: čedadsko zgodovinsko območje, območje Manzana, Vidma, pordenonske pokrajine in goriško-tržaško ozemlje. Na tem zadnjem se bo tudi v prihodnosti uporabljal tržni znak zavoda Banca Agricola Kmečka banka zaradi upoštevanja prisotnosti slovenske narodne manjšine v Italiji, ki šteje približno 80.000 prebivalcev.

4.6.4. Pristopi za določitev menjalnega razmerja

Ker je zaradi specifičnosti postopka šlo za ločitev s pripojitvijo, ki je predvidevala pravico do opcije s strani članov ločujoče družbe, je bilo potrebno določiti menjalno razmerje. Menjalno razmerje je predvidevalo zapleteno vprašanje cenitve, katerega začetna predpostavka je bila ekonomska ocena kapitala posameznih podjetniških enot, ki so bile vključene v postopek, in

katerih končni namen je bil opredelitev razmerja dodelitve, ki je izviralo iz navedene ocene. Z drugimi besedami povedano: potrebno je bilo opredeliti primerno in ustrezno razmerje, s katerim je bilo mogoče upoštevati zmanjšanje ekonomske vrednosti ločene družbe v prid družbe koristnice. Iz tega sledi, da so bili nameni, h katerim so morale težiti navedene ocene, take vrste, da so dosegle vrednosti, ki jih je bilo mogoče ustrezno primerjati. Skladno z navedenimi nameni in v skladu s prisotno prakso na tem področju so bili načini ocenjevanja upoštevani s pristopi, ki so bili najprimernejši pri dani ločitvi. Med drugim je bilo potrebno upoštevati, da pri ločitvah, v skladu z določilom 2504. člena Civilnega zakonika, niso pomembne le ocene, ki jih opravijo za opredelitev razmerja podeljevanja delnic, temveč tudi absolutne vrednosti tistega dela, ki je namenjen ločitvi, in vrednosti ločene družbe po sami ločitvi. Iz tega je izvirala potreba, da so bili izbrani taki ocenjevalni pristopi, ki naj bi zagotavljali primerjalne vrednosti za dve podjetniški enoti, hkrati pa omogočali tudi opredelitev navedenih absolutnih vrednosti.

V obravnavanem primeru je šlo za specifiko, v kateri je bil na eni strani predmet ocenjevanja bančni zavod v svoji polni dejavnosti in na drugi strani del podjetja (finančna institucija). Slednji pa je bolj kot nekakšen del predstavljal pravi bančni zavod, ki prav tako deluje s spremenjeno premoženjsko strukturo kot posledica nedodelitve specifičnih premoženjskih prvin, od katerih nekatere niso povsem v skladu z dejavnostjo, ki je značilna za bančne posle. Ob upoštevanju navedenih dejstev je bilo potrebno opraviti izbiro ocenjevalnih pristopov in njihovo dejansko udejanjanje, upoštevajoč dva bančna zavoda, na eni strani koristnika in na drugi tistega v ločitvenem postopku. Vrednost ločenega dela je bila izračunana z odštevanjem od celotne vrednosti ločene družbe vrednost premoženjskih postavk, ki niso bile predmet ločitve. Glede ocenjevanja podjetij ali njihovih delov je bilo znano, da ne obstajajo niti vzorci niti določena pravila, ki bi se jih lahko držali. Strokovna teorija in praksa pa sta vsekakor oblikovali pristope in metodologije, ki so v stroki splošno sprejete. Ti pristopi se med seboj razlikujejo, ker poudarjajo različne vidike podjetij, ki jih morajo oceniti. Čeprav so konceptualno gledano pravilni, predstavljajo specifične probleme v njihovi praktični uporabi, ki so odvisni od pravilne identifikacije spremenljivih različic osnovnih formul, ki se uporabljajo pri takih ocenjevanjih. Ocenjevalne pristope in znotraj njih ocenjevalne metode je potrebno zaradi tega ustrezno izbrati tako glede na naravo in značilnosti podjetja, ki ga moramo oceniti, kot tudi glede na namen samega ocenjevanja.

V tem primeru sta upravna sveta menila, da je bil prvotno upoštevan okvir, v katerega se je postavljala opisani ločitveni postopek, in sicer kot samoumevni zaključek podjetniških izbir, ki so privedle zavod Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. prej in zavod Banca di Cividale S.p.A. po naknadnem prehodu, da sta prevzela soudeležbo v višini 80% delnic Banca Agricola Kmečka banka iz Gorice. Kot je bilo že omenjeno je bila omenjena kvota dosežena z razpisom javne ponudbe za nakup vrednosti v višini 39,35% delnic. V tistem okviru je upravni svet zavoda Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. ob opredelitvi enotne vrednosti vsake delnice nakazal nekaj

točnih pristopov, ki se jih je držal pri določanju same vrednosti. Pristopi so izvirali in so bili v skladu s tržno prakso, ki je v uporabi v Italiji za banke takih velikosti.

Omeniti velja tudi, da je bila tržna cena predhodno določena na podlagi dogovora, ki je nastal med zavodom Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. in zavodom Deutsche Bank S.p.A., čeprav se ni nanašala neposredno na zavod Banca di Cividale S.p.A., temveč na zavod Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. Premoženjsko stanje in organizacijska ter trgovinska struktura zavoda Banca di Cividale S.p.A. sta bili zaradi dodelitvenega postopka in postopka povečanja osnovnega kapitala dokaj podobna tistim, ki sta že obstajala dne 31.12.1998 v zavodu Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l., kar je predstavljalo referenčno točko za dogovor, do katerega je posledično prišlo z bančnim zavodom Deutsche Bank.

Uporaba tržnih pristopov je torej opravičljiva predvsem z razlago, da v tem posebnem primeru morajo ocene pravilno upoštevati še različne indikacije trga, včasih neposredne in včasih posredne, odvisno pač glede na družbe, ki so bile upoštevane pri določenem poslu. Tržni pristopi temeljijo na predpostavki, da je mogoče opredeliti vrednost neke dobrine glede na ceno, ki je veljala ob izmenjavi podobnih dobrin v bližnji preteklosti. Ti pristopi se uporabljajo navadno z uveljavljanjem naslednjih borznih metod⁸ (Guatri, 1994, str. 213-245):

- a) Metode borznih mnogokratnikov, ki jih uporabljamo tudi za cenitve podjetij z delnicami, ki ne kotirajo na borznem trgu (imajo pa podobne značilnosti kot kotirane družbe), temeljijo na razmerju, ki obstaja (za ustrezen vzorec kotiranih podjetij, ki so podobna ocenjevanemu podjetju) med potekom borznih cen in nekaterimi gospodarsko premoženjskimi parametri.
- b) Metode primerljivih transakcij predvidevajo, da se podjetju prizna vrednost, ki je enaka cenam, upoštevanim med novjšimi izventrznimi transakcijami, ki veljajo za primerljiva podjetja. Ob upoštevanju različnih obstoječih metod sta bili uporabljeni metoda borznih mnogokratnikov in metoda primerljivih transakcij, ker obe banki, vključeni v ta posel, nista bili kotirani na borzi. Za datum cenitve je veljal 31.12.2000.

4.6.4.1. Metoda borznih mnogokratnikov

Metoda borznih mnogokratnikov temelji na uporabi mnogokratnikov, ki izvirajo iz odnosa med tržnimi kapitalizacijskimi in specifičnimi gospodarskimi ter/ali premoženjskimi parametri, ki jih povzamemo iz vzorca podjetij, primerljivimi s tistim, ki ga nameravamo oceniti. Tej metodi se pripisuje vse večjo pomembnost, njena veljavnost pa narašča hkrati z razvojem finančnih trgov in mednarodno prakso, kljub zavedanju vseh težav, ki izvirajo iz izbire takšnih podjetij, dejansko primerljivih z družbo, ki je predmet cenitve.

⁸ Borzne metode temeljijo na priznavanju vrednosti podjetja, ki je enaka tisti, ki jo določa borzno trgovanje ne glede na dejanske premoženjske, dohodkovne, zgodovinske ali izračunane vrednosti.

V primeru zavodov Banca di Cividale S.p.A. in Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. se je upoštevalo razmerje med "tržno kapitalizacijo in čistim premoženjem", na osnovi izračuna po vzorcu kotiranih italijanskih bank, ki niso bile posebno velike, srednje in srednje-majhne.

Mnogokratnik je bil izračunan na osnovi srednjih tržnih kapitalizacij (ob upoštevanju časovnega razdobja treh mesecev) in podatkov čistega premoženja, ki so bili povzeti iz obračunov posameznih vzorčnih družb, nato pa popravljen s podatki cenitev Ibes⁹, da bi upoštevali dividende in pričakovani dobiček. Mnogokratnik, ki izhaja iz te metode, je znašal 1,94.

Tabela 2: Metoda borznih mnogokratnikov: tržna kapitalizacija in čisto premoženje v milijonih evrov

Družba	Tržna kapitalizacija			Čisto premoženje	Mnogokratnik		
	1 mesec	3 mesec	6 mesec	Prič. ¹⁰	1 mesec	3 mesec	6 mesec
Credito Bergamasco S.p.A.	1.098,70	1.103,90	1.106,50	636,70	1,73	1,73	1,74
Banca Popolare Commercio E Industria	1.043,50	1.239,00	1.389,70	637,30	1,64	1,94	2,18
Banca Carige S.p.A.	1.813,00	1.819,80	1.825,10	1.322,90	1,37	1,38	1,38
Banca Agricola Mantovana S.p.A.	1.089,00	1.111,60	1.123,40	741,10	1,47	1,50	1,52
Credito Emiliano S.p.A.	2.328,40	2.321,00	2.103,60	654,50	3,56	3,55	3,21
Banca Lombarda S.p.A.	2.959,20	2.974,70	2.879,20	1.089,30	2,72	2,73	2,64
Banca Popolare Emilila Romagna	2.451,50	2.507,30	2.479,80	1.141,00	2,15	2,20	2,17
Banca Popolare di Lodi	1.443,60	1.437,50	1.437,30	520,10	2,78	2,76	2,76
Banca Popolare di Verona-Banco S.G.e S P.ScrI	2.975,40	3.086,20	2.989,80	1.736,00	1,71	1,78	1,72
Banca Popolare di Bergamo Credito Varesino ScrI	2.620,10	2.600,70	2.591,50	1.537,40	1,70	1,69	1,69
CR di Firenze	1.312,50	1.300,00	1.274,30	813,70	1,61	1,60	1,57
Piccolo Credito Valtellinese	426,20	420,00	415,70	374,60	1,14	1,12	1,11
Banca Popolare di Sondrio	1.263,00	1.211,80	1.159,30	578,30	2,18	2,10	2,00
Banca Popolare Etruria e Lazio	319,20	326,20	334,30	313,00	1,02	1,04	1,07
Banco di Desio	452,80	443,10	444,70	222,20	2,04	1,99	2,00

Vir: Izredni občni zbor Banca Agricola Kmečka banka 2001, 2001, str. 78.

⁹ Inženjirsko in storitveno podjetje prisotno na področjih snovanja internetnih storitev in upravljanja sredstev.

¹⁰ Čisto premoženje na dan 31.12.1999 iz bilance (brez podrejenih pasivnosti in razdeljenih dividend) + pričakovani dobiček 2000 (ocene Ibes) – pričakovane dividende 2000 (ocene Ibes)

4.6.4.2. Metoda primerljivih transakcij

Ta metoda temelji na uporabi mnogokratnikov, ki jih dobimo, ko opravimo sorazmerje med dogovorjenimi cenami za relevantni delež kapitala bančnih zavodov in premoženjem istih bank. V tem posebnem primeru je bilo upoštevano razmerje “dogovorjena cena/čisto premoženje” (P/BV), ki je bilo zabeleženo pri novejših kupoprodajnih poslih kapitalskih deležev bančnih zavodov s spodaj navedenimi značilnostmi, ki so bile izbrane zaradi potrebe po iskanju dovolj primerljivih ekonomskih celot (mnogokratnik, ki izhaja iz opisane metode, znaša 2,23 (glej tabelo 3)):

- a) transakcije s poznanimi podatki, ki so bile opravljene od leta 1999 do danes;
- b) banke z dobičkom;
- c) cena transakcije nižja od ene milijarde.

Tabela 3: Metoda primerljivih transakcij

Datum obvestila	Banka ¹¹	% prevzema	Cena 100% (v milijardah lir)	Mnogokratnik P/BV
2000	Popolare di Crema	100,00	746,10	2,97
2000	Cassa Imola	100,00	569,00	2,37
2000	Cassa Pescara	30,00	666,70	2,82
2000	Cassa Capri	n.d.	670,00	2,70
2000	BP dell'Irpinia	50,00	534,00	2,30
1999	CR Tortona	60,00	467,00	3,67
1999	Credito Pop Siracusa	65,00	333,20	1,98
1999	Cassa Foligno	47,00	202,00	1,79
1999	BP Salerno	72,00	110,00	1,32
1999	BP Forli	60,00	67,00	1,90
1999	CR Savona	56,00	501,80	1,56
1999	Cassa Trieste	52,00	889,90	2,14
1999	BP S.Felice	100,00	90,00	1,40

Vir: Izredni občni zbor Banca Agricola Kmečka banka 2001, 2001, str. 79.

Vrednosti obeh bank sta bili opravljeni na osnovi srednje vrednosti dveh mnogokratnikov, ki sta bila uporabljena:

- a) na čistem premoženju zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., dne 31.12.2000, po opravljenem gotovinskem ovrednotenju med pripravo bilance stanja v skladu z zakonom št. 342/2000. Navedeno ovrednotenje pa ni bilo opravljeno v primeru banke koristnice;
- b) na čistem premoženju zavoda Banca di Cividale S.p.A. dne 31.12.2000 povečanjem s prištevanjem osnovnega kapitala in nadvrednosti delnic za skupni znesek 11.249,5 milijonov lir, realiziranem februarja 2001 s strani zavoda Deutsche Bank S.p.A., z

¹¹ Bančne transakcije od 1999 s poslovnim dobičkom in ceno nižjo od 1.000 milijard lir.

odpovedjo pravice do opcije s strani delničarja zavoda Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. v skladu z doseženimi dogovori med samimi člani. Navedeno povišanje je bilo sklenjeno na izrednem občnem zboru zavoda Banca di Cividale S.p.A. dne 18.2.2000. Opredelitev nadvrednosti pa je bila potrjena s sklepom Upravnega sveta istega bančnega zavoda dne 12.2.2001.

Tabela 4: Vrednosti obeh bank opravljeni na osnovi srednje vrednosti dveh mnogokratnikov.

Čisto premoženje (v 1.000 lir)	Banca di Cividale S.p.A.	Banca Agricola Kmečka Banka S.p.A.
Sklad za splošna bančna tveganja		5.840.000
Osnovni kapital	58.750.000	18.100.000
Izstavitev nadvrednosti	97.731.593	3.716.773
Ostale rezerve		16.605.124
Rezerva iz ovrednotenja - zakon 342/2000		2.199.557
Dobiček poslovnega leta	(270.000)	2.609.722
Čisto premoženje dne 31.12.2000	156.211.593	49.071.176
Rezerva iz ovrednotenja - zakon 342/2000		(2.199.619)
Pologi osnovnega kapitala in nadvrednosti člana Deutsche Bank S.p.A.	11.249.500	
Čisto premoženje pred uporabo mnogokratnikov	167.461.093	46.871.619
Vrednost banke na osnovi:		
metode tržne kapitalizacije/čistega premoženja	324.874.520	90.930.941
metode primerljivih transakcij	373.438.237	104.523.710
srednja vrednost	349.156.379	97.727.325

Vir: Izredni občni zbor Banca Agricola Kmečka banka 2001, 2001, str. 72.

Določitev navedenih absolutnih vrednosti je služila opredelitvi razmerja menjave. Za opredelitev le-tega je bilo upoštevano, da predmet ločitve ni celotna Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., niti število delnic, ki so del ločitve.

Z namenom, da se opredeli vrednost ločenega dela, sta se ustrezna upravna sveta strinjala, da se je od navedene vrednosti banke v ločitvenem postopku odštela ekonomska vrednost tistega dela banke, ki se ne ločuje. Slednji zaobjema nepremičnino, ki je bila namenjena pravnemu sedežu in glavnemu ravnateljstvu zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., nekaj naprav, pohištva in opreme (slike), kreditov za aktivne razmejene dajatve, razpoložljivih kreditov do bank (likvidnost) in vplačano nadomestno pristojbino ovrednotenja nepremičnin, ki je bila opravljena ob bilanci stanja dne 31.12.2000.

Tekočo vrednost nepremičnin pojasnjuje poročilo, ki ga je pripravil tehnični urad zavoda Banca di Cividale S.p.A. na podlagi navedenega ovrednotenja, ki je bilo opravljeno na homogenih vrstah nepremičnin ob pripravi bilance stanja zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., dne

31.12.2000; cenitev umetniških slik pa je opravila pristojna umetnostna galerija. Kredit za aktivne razmejene dajatve je ustrezal deležu, ki je bil del nominalne vrednosti tistega, ki je bil vpisan v bilanci stanja družbe v ločitvenem postopku dne 31.12.2000; predvidevalo se je, da je vnovčljiv, ob upoštevanju sedanjih izračunov bodočih rezultatov finančne družbe, ki je bila rezultat ločitvenega postopka. Delež je bil opredeljen na osnovi razmerja, ki je obstajalo med celotnim čistim premoženjem banke v ločitvenem postopku na dan 31.12.2000 in tistim, ki je ostal po opravljeni ločitvi. Ekonomska vrednost neločenega dela, izračunana na ta način, je znašala 19.031,5 milijonov lir, katerih porazdelitev je prikazana v tabeli 5.

Tabela 5: Knjigovodska in ekonomska vrednost neločenega dela

Podatki v 1000 lir	Knjigovodska vrednost	Ekonomska vrednost
Nepremičnine	6.183.928	6.183.928
Naprave	108.414	108.414
Oprema	35.709	35.709
Slike	3.966	186.191
Kreditni za razmejene davke	836.654	836.654
Kreditni do bank	12.196.546	12.196.546
Aktivne premoženjske postavke - skupaj	19.365.218	19.547.443
Skladi za tveganja in bremena - sklad za davke in takse	(515.945)	(515.945)
Čista vrednost dela, ki ni predmet ločitve	18.849.273	19.031.498

Vir: Izredni občni zbor Banca Agricola Kmečka banka 2001, 2001, str. 73.

Tabela 6: Razmerje med absolutnimi vrednostmi med ločenim delom in družbo koristnico

Ekonomska vrednost v 1000 lir	Banca di Cividale S.p.A.	Banca Agricola Kmečka banka S.p.A.
Celotna ekonomska vrednost	349.156.379	97.727.325
Ekonomska vrednost neločenega dela		(19.031.498)
Preostala ekonomska vrednost	349.156.379	78.695.827
Razmerje med absolutnimi vrednostmi	4,44	1

Vir: Izredni občni zbor Banca Agricola Kmečka banka 2001, 2001, str. 74.

Posledično se je razmerje med absolutnimi vrednostmi tistega dela zavoda, ki se je ločeval, in družbo koristnico opredeljevalo s 4,44, kar se izračuna na naslednji način:

Razmerja med absolutnimi vrednostmi ne smemo razumeti kot enovito razmerje dodeljevanja ali razmerje menjave. Določeno je bilo s primerjavo med vrednostjo delnic družbe koristnice Banca di Cividale S.p.A. in vrednostjo delnic zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., ki je predmet ločitve; z drugimi besedami povedano, razmerje menjave je mogoče izraziti tudi kot

produkt med razmerjem med absolutnimi ekonomskimi vrednostmi in razmerjem med celotnim številom delnic dveh subjektov, ki sta bila predmet cenitve.

V zvezi z družbo koristnico in ob upoštevanju načinov opredeljevanja njene ekonomske vrednosti se je število delnic nanašalo na obseg osnovnega kapitala, ki je bil spremenjen na osnovi pologov, ki so bili opravljeni po 31.12.2000. Za družbo v ločitvenem postopku je bilo potrebno upoštevati tudi deleže osnovnega kapitala ločenega dela in posledično število delnic, ki so se določali na osnovi ciljev celotnega posla. V tem primeru je ločitev zajemala 80% osnovnega kapitala, kar je ustrezalo skupaj 14.480.103 delnicam po nominalni vrednosti 1.000 lir vsaka.

Razmerje menjave smo dobili z deljenjem ekonomske vrednosti vsake delnice zavoda Banca di Cividale S.p.A. z vrednostjo vsake delnice tistega dela zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., ki je predmet ločitve.

Tabela 7: Razmerje menjave med zavodoma Banca di Cividale S.p.A. in Banca Agricola Kmečka banka S.p.A.

	Banca di Cividale S.p.A.	Banca Agricola Kmečka banka S.p.A.
Ekonomska vrednost v 1000 lir	349.156.379	78.695.827
Število delnic	6.000.000	14.480.103
Ekon.vrednost za vsako delnico - zaokroženo	58.193	5.435
Razmerje menjave	1	10,7

Vir: Izredni občni zbor Banca Agricola Kmečka banka 2001, 2001, str. 74.

Po mnenju upravnih svetov je torej bilo primerno razmerje menjave 1 delnica zavoda Banca di Cividale S.p.A. po nominalni vrednosti 10.000 lir za 10,7 delnic zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. po nominalni vrednosti 1.000 lir. To razmerje je izražalo število delnic zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., ki so bile potrebne za prejem 1 nove delnice zavoda Banca di Cividale S.p.A., ki so bile izdane na razpolago po ločitvi.

4.6.5. Cenitvene težave

Upravna sveta sta opozarjala na naslednje najpomembnejše težave, s katerimi sta se soočala pri cenitvenem postopku:

- a) Kot je že navedeno, je izbira cenitvenih pristopov dajala prednost pogojem, v katerih se je odvijal ločitveni postopek, in v takšnem okviru so bili izbrani tržni cenitveni pristopi. V okviru navedenih pristopov sta bili uporabljeni metodi borznih mnogokratnikov in primerljivih transakcij. V zvezi z metodo primerljivih transakcij je obvezno opozoriti na težavo pri izbiri podobnih podjetij, s katerimi je bilo mogoče primerjati bančna zavoda, ki

sta predmet cenitve, in v tem okviru se poudarja, da se je iskanje omejilo na upoštevanje ocen, ki so se navezovala na bančne zavode relativno skromnih razsežnosti, ki pa so imeli pozitivne ekonomske rezultate. Pri uporabi metode borznih mnogokratnikov velja omeniti, da so rezultati lahko občutljivi na trenutno stanje, ki prevladuje na finančnih trgih, zaradi česar lahko prihaja do zelo velikih nihanj.

- b) Zgoraj navedene cenitvene metode zaradi svoje narave ne beležijo zmeraj tudi velikih razlik med bančnimi zavodi, velikokrat pa težijo k iskanju referenčne črte, vzdolž katere se ustrezno tržišče premika. Ob upoštevanju vzrokov in ciljev tega posla Upravna sveta nista hotela oceniti nekaterih razlik, ki so obstajale med bankama; med temi gre zabeležiti predvsem razlike v prihodkih med prejšnjimi finančnimi leti, kar je bilo odvisno tudi od zgodovinskih okoliščin, ki jih je moral zavod Banca Agricola Kmečka banka prebrestiti in preseči.
- c) Navedene cenitvene metode so bile uporabljene homogeno in ne posebej za bančni del napovedane ločitve in posebej za družbo koristnico kot banko, temveč banko kot predmet ločitve v celoti. Ekonomska vrednost ločenega dela je bila zato ocenjena z odštevanjem ekonomske vrednosti neločenega dela od celotne ekonomske vrednosti ločenega dela banke; prva vrednost je bila opredeljena na osnovi tekoče vrednosti posameznih aktivnih in pasivnih premoženjskih postavk. Opozoriti je potrebno, da je zaradi nesorazmernega zmanjševanja deležev čistega premoženja ločene družbe, ki je bila vključena v ta posel, prihajalo do spremembe premoženjske strukture bančnega podjetja, ki je predmet ločitve, ostala pa je nespremenjena narava in teoretične količine kot razlike med čistim računovodskim premoženjem celotne banke v ločitvenem postopku in njegovo celotno ekonomsko vrednostjo.

4.6.6. Prednosti pripojitve

Nov bančni subjekt Banca di Cividale S.p.A. je s predlagano pripojitvijo povečal svoj tržni delež v goriškem bančnem prostoru, predvsem pa utrdil svojo dejansko prisotnost v njem. Širitev banke izven matične regije naj bi omogočala večjo učinkovitost poslovanja zaradi:

- povečane baze komitentov (slovensko prebivalstvo na goriškem prostoru),
- vpeljave novih storitev,
- izboljšanja kakovosti ponudbe, predvsem na račun novih produktov in segmentacije komitentov, ki bo prilagojena ponudbi.

Zgornji razlogi bi se odražali v povečanem obsegu poslovanja banke in bi ob:

- hkratnem združevanju ter racionalizaciji zalednih bančnih funkcij,
- boljši izkoriščenosti poslovne mreže in njene okrepitve v drugih regijskih centrih,
- poenotenju informacijske tehnologije

prispevali k zniževanju stroškov poslovanja na enoto produkta.

Vodstvi obeh bank sta ocenili, da bi prišlo do sinergijskih učinkov na področjih:

- koncentracije kadrovskega potenciala in bančnega znanja,
- izkoriščenosti informacijske tehnologije,
- medregijskega povezovanja komitentov in njihovih poslov.

4.6.7. Pomanjkljivosti in slabosti združevanja

Izkažejo se lahko predvsem v :

- organizacijskih težavah, ki v začetnem obdobju zahtevajo posebno angažiranost delavcev obeh bank, čemur pa se pri povezovanju obeh bank ni mogoče izogniti,
- kadrovskih težavah, ki nastanejo zaradi združevanja in povezovanja določenih delovnih postopkov na nov način, kar lahko vpliva na motiviranost zaposlenih,
- možnosti, da določeni komitenti, predvsem Banca Agricola Kmečka banka S.p.A, želijo zamenjati banko, čemur je potrebno posvetiti veliko pozornosti.

4.6.8. Tehtanje prednosti in slabosti

Tehtanje prednosti govori v prid združevanja, ki naj bi omogočilo:

- delničarjem večjo varnost in stabilnost donosov na kapital,
- komitentom dolgoročno gledano večji asortiman in kakovost storitev,
- večjo prisotnost in prepoznavnost banke na območjih Čedadu, Manzana, Vidma, pordenonske pokrajine in goriško-tržaškega ozemlja in s tem dodatno bazo komitentov,
- boljše načrtovanje razvoja in izkoristka strokovnega kadra,
- aktivnejšo udeležbo na razvojnih projektih,
- spremljanje večjih poslovnih sistemov kot nosilcev razvoja za srednja in mala podjetja.

5. PREDSTAVITEV DRUŽB NASTALIH IZ POSTOPKA LOČITVE S PRIPOJITVIJO

5.1. Predstavitev zavoda Banca di Cividale S.p.A.

Ljudska banka »Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l.« je bila ustanovljena 22. julija 1886, prvotno kot Banca Cooperativa di Cividale, 20. aprila 1949 pa je na izredni skupščini pridobila današnje ime. Družba je imela in še vedno ima svoj pravni sedež v Čedadu (Cividale) na Stolnem trgu št. 8. Zaradi zakonodaje, ki velja na področju ljudskih bank in omejuje koncentracijo lastništva in s tem zmanjšuje zainteresiranost vlagateljev, je bančna institucija prenesla večji del svoje dejavnosti v na novo ustanovljeno delniško družbo.

Delniška družba Banca di Cividale S.p.A. je bila ustanovljena 1. novembra 2000 in je del bančne skupine »Banca Popolare di Cividale«. Ob upoštevanju veljavne zakonodaje sme ustanavljati ali razpuščati podružnice, ločene sedeže, agencije, odvisne točke, urade in predstavništva tako v Italiji kot v tujini. Trajanje družbe je določeno do 31.12.2100 in se lahko podaljša s sklepom, ki mora biti sprejet v skladu z zakonodajo.

Družba ima za predmet svoje dejavnosti nabiranje denarnih privarčevanih sredstev in kreditiranje v vseh možnih oblikah in vse druge oblike finančnega poslovanja. Ob spoštovanju veljavne zakonodaje sme družba opravljati vse bančne posle in bančne ter finančne storitve, kot tudi dovoljene investicijske storitve ter vse ostale posle, ki služijo ali so kakorkoli povezani z doseganjem družbenega namena.

V letu 1999 je vodstvo banke pričelo pogovore o strateškem povezovanju z zavodom Deutsche Bank S.p.A. iz Milana ter delničarji zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Kasneje so pogajanja zajela (poleg že omenjenih ustanov) še bančno skupino CAER ter nadzorno telo Banca d'Italia, ki je morala dati svoj konsenz pri spremembi lastništva v slovenskem zavodu. Kasneje je prišlo do podpisa sporazuma o strateškem povezovanju med čedadskim in nemškim zavodom, do spremembe lastništva ter do pripojitve slovenskega kreditnega zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. k zavodu Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l.

V drugi polovici leta 2001 je skupina Deutsche Bank radikalno spremenila svojo strategijo in se odločila opustiti svoje participacije v nekaterih pomembnih operativnih sektorjih povezanih z »banca retail«¹² in še posebej v sektorju »bancassicurazione-bancassurance«¹³ in »parabančne dejavnosti«¹⁴. Navedeni sektorji sodelovanja pa so bili glavni motivatorji, ki so pripomogli, da je prišlo do strateške povezave med nemškim partnerjem in čedadskim zavodom. Kot posledica zgornjih dejanj je prišlo 13. marca 2002 do podpisa nove pogodbe, ki je predvidevala postopno zmanjšanje prisotnosti bančne skupine Deutsche Bank v zavodu Banca Popolare di Cividale in spremembo v strateško participacijo s finančnim in komercialnim ciljem.

Dne 6. marca 2002 pa je banka Banca di Cividale S.c.a r.l. podpisala s skupino Gruppo Cattolica Assicurazioni (zavarovalniško skupino Cattolica), skladno s soglasjem bančne skupine Deutsche Bank, pogodbo, ki je zavezovala skupino Societa Cattolica di Assicurazione coop.ar.l. (it. cooperativa per azioni a responsabilità limitata) z nakupom kvote v višini 10% zavoda Banca di Cividale S.p.A., ter soglasje o komercializaciji distribucije produktov bancassicurazione. Sprejeta soglasja s skupino Deutsche Bank so predvidevala neizpolnitev povečanja lastniškega deleža, ki

¹² Tipična bančna dejavnost, kjer posamezna stranka uporablja lokalne blagovne znamke večjih komercialnih bank. Storitve vključujejo: hranilne in tekoče račune, hipotekarna posojila, osebna posojila, kreditne kartice itd.

¹³ Pojem bancassurance, francoski sklop za bančno zavarovalništvo, se vse bolj udomačuje tudi v slovenski literaturi; glej npr. Končina Miro: Povezovanje bank in zavarovalnic - poslovne prednosti in dileme, Bančni vestnik, 7-8/1994, str. 43-47.

¹⁴ Mednje spadajo upravljanje investicijskih skladov, trgovanje z vrednostnimi papirji na borzi, zavarovalniška dejavnost, leasing, factoring itd.

ga je na izredni skupščini 30.4.2001 sprejelo vodstvo zavoda Banca di Cividale S.p.A. Prišlo pa je do soglasja za nadomestitev izgubljenega deleža s strani novega delničarja in do sprememb v lastništvu v mesecu juliju leta 2002.

Tabela 8: Nakupne operacije zavoda Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l.

Datum	Prejšnji lastnik	Vrsta operacije	Število delnic	% od celotnega kapitala	Vrednost v lirah
	V lasti pred letom 1998		82.320	0,45	81.325.000
30.7.1998	Fruiladria S.p.A.	nakup	170.520	0,94	366.618.000
29.12.1998	Privatna last	nakup	255.000	1,41	554.400.000
20.5.1999	Centralsped Srl	nakup	40.000	0,22	100.000.000
26.5.1999	Agrar Srl	nakup	88.200	0,41	220.500.000
1.6.1999	Privatna last	nakup	258.510	1,43	568.722.000
2.8.1999	Različna privatna last	prodaja	40.000	0,22	90.296.149
2.8.1999	Centralsped Srl	nakup	48.200	0,27	119.054.000
15.2.2000	CAER S.p.A.	nakup	6.453.485	35,65	36.464.377.982
	Skupaj		7.356.235	40,64	38.384.700.833

Vir: Javna ponudba nakupa in zamenjave rednih delnic Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l., 2000, str. 33.

5.2. KB 1909

Kot je bilo ugotovljeno že prej, se je Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. ločila na dva dela. Bančni del se je pripojil k delniški družbi poimenovani Banca di Cividale S.p.A., preostali del (finančni del) pa je prenehal opravljati bančne posle in je korenito spremenil strukturo in predmet svojega poslovanja.

Dne 30.4.2001 je Skupščina delničarjev odobrila »načrt delitve«, ki je predvideval izločitev bančne veje delovanja z njeno dodelitvijo zavodu Banca di Cividale S.p.A. in ohranitev pravnega osebk »Banca Agricola Kmečka banka S.p.A.« v novi preobleki pod imenom KB 1909 - Finančna delniška družba (it. Societa Finanziaria per Azioni). Ime finančne družbe KB 1909 je nastalo iz začetnic prvotnega imena »Kmečka banka« ter datumom ustanovitve le-te.

Navedeni postopek je vseboval dva cilja: obdržati vse pridobljene prvine bančne veje poslovanja in jih celo utrditi v povezavi z novo bančno celoto, ki je nastala iz strateškega zavezništva med zavodom Banca di Cividale S.p.A. in nemškim Deutsche Bank, a z istočasnim omogočanjem izvornemu pravnemu osebk Banca Agricola Kmečka banka, da nadaljuje svojo dejavnost kot finančno podjetje. Po besedah dr. Diega Marvina naj bi družba spodbujala in podpirala gospodarske dejavnosti na krajevni ravni, kjer je močno zasidrana, z dajanjem pozornosti

pobudam slovenske narodne skupnosti. Pri tem je potrebno poudariti, da ne gre le za nadaljevanje pravnega osebka, temveč tudi miselno-kulturnega izročila ustanoviteljev Kmečke banke.

Dogodki, ki so se zvrstili v letu 2001, skupaj tvorijo finančno leto, ki je dejansko sestavljeno iz dveh delov: za prvega je značilna delitev, ki se je zaključila 31.5.2001; za drugi del, ki se je začel 1.6.2001, je značilno obdobje preurejanja in prehajanja na nov način poslovanja ter opredelitev odnosov z zavodom Banca di Cividale S.p.A. zaradi precejšnje zapletenosti v delitvenih postopkih. Poleg slednjih pa je bilo poskrbljeno za obnovitev vodstvenih organov, za pregled Statuta, za brezplačno povečanje osnovnega kapitala in za prehod poslovanja v novo denarno enoto. Dejansko poslovanje se je posledično omejilo na čim boljše naložbeno dejavnost in upravljanje finančnih poslov ter nepremičnin, ki so ostale v lasti finančne družbe po spremembi. Upravna struktura je ostala na najmanjši možni ravni, pri čemer so se delovno zavzemali sami upravitelji, ne da bi zaposlovali novo osebje. Družba je v drugi polovici poslovnega leta dosegla izgubo v obsegu 38.500.000 lir.

V oktobru leta 2002 je prišlo do pripojitve družbe Medias S.p.A. k družbi KB 1909 Societa Finanziaria per Azioni - Finančna delniška družba. Do pripojitve je prišlo zaradi pridobitve strateških in nestrategičnih vlaganj v sklopu podjetniških pobud, ki koristijo in usmerjajo pozornost na gospodarstvo slovenske narodnosti (Waltritsch, 2002, 9. str.). V prihodnosti se predvideva tudi razvoj dodatne podpore finančne dejavnosti v korist kontroliranih družb z namenom, da se izboljša njihova gospodarska sposobnost. Z integriranjem družb bi tako prišlo do boljše podjetniške strukture vodenja dejavnosti podjetja, ki se bo, kot posledica koncentracije, izražala z izboljšanjem in okrepitvijo specializacije strokovnih področij podjetja; racionalizacijo stalnih stroškov upravljanja, struktur in funkcionalnih investicij; premostitvijo operativnih pogojevanj in togosti, ki so bile prisotne v manjših strukturah in gospodarskih dejavnikih s šibkejšo ekonomsko močjo, doseglo širših srednjeročnih ciljev in razvojem funkcionalne strukture upravljanja. Predvideva se tudi preobrazbo družbe KB 1909 Societa Finanziaria per Azioni - Finančna delniška družba iz finančne družbe v holdinško skupino in posledično ustanovitev nove družbe za upravljanje finančnih dejavnosti, ki bi jo skupina nadzorovala.

6. SPREMEMBE LASTNIŠTVA V ZAVODU BANCA AGRICOLA KMEČKA BANKA S.p.A.

6.1. Lastništvo v banki pred uvedbo izredne uprave leta 1994

Za vse ljudske banke v Italiji je bilo in je še zmeraj značilno zelo razpršeno lastništvo. V banki Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. je bilo lastništvo razpršeno na manjše družbenike po večini slovenskega rodu. Poleg malih posameznih družbenikov so bile v banki prisotne tudi druge banke, članice konzorcija ljudskih bank na območju Furlanije-Juljske krajine. Za konzorcij je

bilo značilno, da so si članice izmenjale minimalne deleže lastništva med seboj, sodelovale so pri skupnih projektih, razvoju novih aplikacij, izmenjavi znanj in drugih dejavnostih, ki so krepile poslovanje ljudskih bank na omenjenem območju. Nekaj odstotkov lastništva pa so tvorile tudi razne finančne in druge družbe, povečini slovenskega izvora, ki so delovale na goriškem območju. Kot je zakonsko bilo določeno, noben družbenik ni smel imeti v lasti deleža, ki bi presegel 0,5% kapitala.

6.2. Obdobje po končani izredni upravi, dokapitalizaciji in ponovnem samostojnem poslovanju

Osnovni kapital v vrednosti 18.100 milijonov lir je bil porazdeljen med 469 delničarjev. Bančna skupina CAER S.p.A. je imela v lasti 6.371.165 delnic, kar je ustrezalo 35,20% delniškega kapitala, medtem ko so ostali delničarji bili lastniki 11.728.835 delnic, kar je ustrezalo 64,80% delniškega kapitala. Med najpomembnejšimi spremembami, ki so se zgodile v tem obdobju, naj opozorim na vstop zavoda Nova ljubljanska banka d.d. - Ljubljana z nakupom 2,80% delniškega kapitala.

Tabela 9: Lastniška struktura banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. po izredni upravi na dan 31.12.1997 (v odstotkih)

Delničar	% kapitala
CAER S.p.A.	35,20
Nova ljubljanska banka d. d . - Ljubljana	2,80
Medias S.p.A.	1,33
Drugi delničarji	60,67
Skupaj	100,00

Vir: Letno poročilo banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., 1997, 24. str.

Po končanem obdobju izredne uprave je nadzorna ustanova Banca d'Italia zahtevala vstop večje italijanske bančne skupine (CAER), s katero bi Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. kapitalsko ustrezala pogojem, ki jih slednja zahteva. Ostalo lastništvo pa je bilo po večini še naprej razpršeno na male delničarje, na članice konzorcija ljudskih bank na območju Furlanije-Julijske krajine in nekatere lokalne finančne družbe (Waltritsch, 1996, 12. str.).

6.3. Krepitev lastništva Nove ljubljanske banke

Premoženjska sredstva so v letu 1998 ustrezala koeficientom, ki jih je predvideval zavod Banca d'Italia, in parametrom, ki jih je določil Medbančni sklad za zaščito pologov. Na dan 31.12.1998 je sestava delniške družbe štela 465 delničarjev. Bančna skupina CAER S.p.A. je imela v lasti 6.453.485 delnic ali 35,65% delniškega kapitala, Nova ljubljanska banka d. d. 895.980 delnic ali 4,95% delniškega kapitala, medtem ko so ostali delničarji posedovali 10.750.535 delnic ali 59,40% delniškega kapitala.

Tabela 10: Lastniška struktura banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. na dan 31.12.1998 (v odstotkih)

Delničar	% kapitala
CAER S.p.A.	35,65
Nova Ljubljanska banka d. d. - Ljubljana	4,95
Medias S.p.A.	3,76
Drugi delničarji	55,64
Skupaj	100,00

Vir: Letno poročilo banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., 1998, 24. str.

V naslednjem letu ni prišlo do večjih sprememb v lastniški strukturi, najopaznejše spremembe so povečanje soudeležbe z 2,80% na 4,95% delniškega kapitala s strani zavoda Nova ljubljanska banka d. d. - Ljubljana, ki si je prizadevala še povečati svoj delež, in družbe Medias S.p.A., ki je prešla z 1,33% na 3,76% delniškega kapitala. Skupaj je menjalo lastnika 1.344.323 delnic v okviru 20 prenosov (Waltritsch, 1999b, 5. str.).

6.4. Pogajanja o zamenjavi vodilnega delničarja

Dne 31.12.1999 je družbo sestavljalo 462 delničarjev. Kot največji delničar je še vedno prevladovala bančna skupina CAER S.p.A., ki je imela v lasti 6.453.485 delnic ali 35,65% delniškega kapitala, sledila je Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. z 902.750 delnicami ali 4,99% delniškega kapitala, Nova ljubljanska banka d. d. z 895.980 delnicami ali 4,95% delniškega kapitala, Banca Antoniana Popolare Veneta S.c.p.a.r.l. z 700.000 delnicami ali 3,87% delniškega kapitala, Medias S.p.A. z 638.301 delnicami ali 3,53% delniškega kapitala, ostalih 457 delničarjev pa je imelo v lasti 8.509.484 delnic ali 47,01% delniškega kapitala.

Tabela 11: Lastniška struktura banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. na dan 31.12.1999 (v odstotkih)

Delničar	% kapitala
CAER S.p.A.	35,65
Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l.	4,99
Nova ljubljanska banka d. d. - Ljubljana	4,95
Banca Antoniana Popolare Veneta S.c.p.a.r.l.	3,87
Medias S.p.A.	3,53
Drugi delničarji	47,01
Skupaj	100,00

Vir: Letno poročilo banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., 1999, 21. str.

Najpomembnejše spremembe glede na kapitalsko stanje zabeleženo dne 31.12.1999 se nanašajo na povečano soudeležbo zavoda Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. z 1,4% na 4,99% delniškega kapitala in bančnega zavoda Banca Antoniana Popolare Veneta S.c.p.a.r.l., katerega soudeležba se je povečala z 0,45% na 3,87% delniškega kapitala. Med poslovnim letom je bilo opravljenih 141 transakcij, ki so pomenile prenos 4.488.276 delnic. V zadnjem obdobju leta je bančni zavod zaradi potreb, ki jih je narekovalo dinamično dogajanje koncentracij na bančnem področju, pričel snovati strategijo za prihodnost, ki bi definirala bodoči položaj bančne družbe. Tako je Upravni svet banke na svoji seji 23. septembra 1999 izrazil pozitivno mnenje glede ponudbe bančnega zavoda Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l., da prevzame večinski delež delniškega kapitala zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A.

6.5. Vstop banke Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l.

Dne 31.3.2000 je kontrolo nad banko prevzel zavod Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l., ki je s 40,64% delniškega kapitala postal najpomembnejši delničar. Kapitalski delež Nove ljubljanske banke d. d. je ostal nespremenjen in je znašal 4,95% delniškega kapitala, Banca Antoniana Popolare Veneta S.c.p.a.r.l. je imela v lasti 3,87% delniškega kapitala ter družba Medias S.p.A. 3,53% delniškega kapitala.

Tabela 12: Lastniška struktura banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. na dan 31.12.2000 (v odstotkih)

Delničar	% kapitala
Banca Popolare di Cividale S.c.a.r.l.	40,64
Nova ljubljanska banka d. d. - Ljubljana	4,95
Banca Antoniana Popolare Veneta S.c.p.a.r.l.	3,87
Medias S.p.A.	3,53
Drugi delničarji	47,01
Skupaj	100,00

Vir: Javna ponudba nakupa in zamenjave rednih delnic banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., 2000, 16. str.

Tabela 13: Lastniška struktura banke Banca di Cividale S.p.A. na dan 31.12.2000 (v odstotkih)

Delničar	% kapitala
Banca Popolare di Cividale S.c.a.r.l.	70,00
Deutsche Bank S.p.A.	30,00
Skupaj	100,00

Vir: Javna ponudba nakupa in zamenjave rednih delnic banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., 2000, 7. str.

V letu 1999 lahko beležimo izstop bančne skupine CAER S.p.A. in vstop banke Banca Popolare di Cividale S.c.a.r.l., ki jo je nadomestila s privolitvijo nadzorne bančne ustanove Banca d'Italia. Do spremembe in vstopa novega zavoda Banca Popolare di Cividale S.c.a.r.l. je prišlo, ker se je bančna skupina CAER združila s skupino Casse Venete iz Padove v holding in postala večinski delničar hranilnice Cassa di Risparmio di Gorizia (Waltritsch, 1999c, 5. str.). Ker je Goriška hranilnica Kmečki banki na goriškem območju največji konkurent, je bilo pričakovati združitev s slednjim in izgubo identitete in s tem namena ustanovitve, ki je temeljil na podpori gospodarskim pobudam slovenske narodne skupnosti. Vodstvo banke je bilo prisiljeno iskati in najti novega strateškega partnerja, ki bi ščitil njene interese in prepoznavnost, še preden bi prišlo do združitvenega postopka. Predhodna dolgotrajna pogajanja so potekala z različnimi bančnimi ustanovami, ki so bile pripravljene ohranjati družbeno prepoznavnost, zgodovinski pomen in namen ustanovitve takšnega zavoda za slovensko govoreče prebivalstvo. Najprimernejša kandidatka, ki je imela dovolj posluha za ohranitev prepoznavnosti banke, je bila ljudska banka Banca Popolare di Cividale S.c.a.r.l., ki je že v preteklosti sodelovala v različnih projektih z banko Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. ter je prav tako bila članica bančnega konzorcija ljudskih bank na območju Furlanije-Julijske krajine. V skladu z dogovorom, ki je bil sklenjen med soudeleženi zavodoma v oktobru 1999, je prišlo do povečanja soudeležbe na 40,65%

delniškega kapitala s strani zavoda Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. z nakupom od skupine CAER S.p.A. 35,65% delniškega kapitala.

V tem letu je prišlo tudi do ustanovitve bančne skupine Banca Popolare di Cividale, ki je bila pričakovani proces razvoja bančnega zavoda Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. Bančna skupina je bila sestavljena iz vodilnega zavoda Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. in Banca di Cividale S.p.A kot soudeležena delniška družba s 70% vodilnega zavoda in 30% Deutsche Bank S.p.A. iz Milana.

Na zavod Banca di Cividale S.p.A je bila prenesena celotna bančna dejavnost in mreža bančnih okenc Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. ter po uspešni javni ponudbi nakupa in zamenjave rednih delnic (it. offerta pubblica di acquisto e di scambio su azioni ordinarie-O.P.A.SC), prav tako tudi celotna bančna dejavnost in mreža bančnih okenc banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A.

Banca di Cividale S.p.A. je bila soudeležena s 60% delniškega kapitala v podjetju Sofart S.p.A. societa di leasing - lizing podjetje in 20% v podjetju Help Phone Srl storitveno podjetje (it. societa di servizi) v katerem je z 80% delniškega kapitala bila soudeležena Deutsche Bank S.p.A.

6.6. Obdobje ločitve in pripojitve

V tem letu je uspel razpis JNP (javne ponudbe delnic) s strani zavoda Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. za delnice zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Čedadska banka je povečala lastništvo do največjega možnega deleža soudeležbe v višini 80% delniškega kapitala (Waltritsch, 2000, 5. str.). Prišlo je do postopka ločitve s pripojitvijo in sicer ločitev zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. na dva dela ter pripojitev bančnega dela k zavodu Banca di Cividale S.p.A. v višini 80% kapitala. Preostali del v višini 20% kapitala pa je bil namenjen novo nastali družbi KB 1909, ki se je ločila od bančne dejavnosti in je postala finančna družba v lasti malih delničarjev.

Tabela 14: Lastniška struktura banke Banca di Cividale S.p.A. na dan 31.12.2001 (v odstotkih)

Delničar	% kapitala
Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l.	70,00
Deutsche Bank S.p.A.	30,00
Skupaj	100,00

Vir: Letno poročilo banke Banca di Cividale S.p.A., 2001, 25. str.

6.7. Vstop zavarovalne skupine Gruppo Cattolica Assicurazioni

V oktobru leta 2002 je prišlo do pripojitve družbe Medias S.p.A. k družbi KB 1909 Societa Finanziaria per Azioni - Finančna delniška družba. Predvideva se tudi preobrazbo družbe KB 1909 Societa Finanziaria per Azioni - Finančna delniška družba iz finančne družbe v holdinško skupino in posledično ustanovitev nove družbe za upravljanje finančnih dejavnosti, ki bi jo skupina nadzorovala.

Tabela 15: Lastniška struktura banke Banca di Cividale S.p.A. na dan 06.03.2002 (v odstotkih)

Delničar	% kapitala
Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l.	80,00
Deutsche Bank S.p.A.	10,00
Gruppo Cattolica Assicurazioni	10,00
Skupaj	100,00

Vir: Letno poročilo banke Banca di Cividale S.p.A., 2002, 26. str.

V drugi polovici leta 2001 je skupina Deutsche Bank radikalno spremenila svojo strategijo in se odločila opustiti svoje participacije v nekaterih pomembnih operativnih sektorjih. Kot posledica zgornjih dejanj je prišlo 13. marca 2002 do podpisa nove pogodbe, ki je predvidevala postopno zmanjšanje prisotnosti bančne skupine Deutsche Bank v zavodu Banca di Cividale S.p.A. in spremembo v strateško participacijo s finančnim in komercialnim ciljem.

Dne 6. marca 2002 pa je banka Banca di Cividale S.c.a r.l. podpisala s skupino Gruppo Cattolica Assicurazioni pogodbo skladno s soglasjem bančne skupine Deutsche Bank, ki je zavezovala skupino Societa Cattolica di Assicurazione coop. a r. l. o nakupu kvote v višini 10% zavoda Banca di Cividale S.p.A., in o komercializaciji za distribucijo skozi bančna okenca produkte bancassicurazione. Do formalne spremembe v lastništvu in vstopa skupine Gruppo Cattolica Assicurazioni pa je prišlo v mesecu juliju leta 2002.

7. SKLEP

Nenaklonjenost italijanskih oblasti do manjšin živečih na italijanskih tleh je bilo čutiti že pred prvo svetovno vojno, kasneje pa so se problemi samo še stopnjevali in dosegli vrhunec med drugo svetovno vojno. Zadeve so se kasneje sicer malce umirile, neodobravanje zamejcev pa je bilo čutiti vsa ta leta in je še vedno močno prisotno.

Zamejske banke kot motorji zamejskega gospodarstva niso bile pri tem nobena izjema. Večina hranilnic je prenehala poslovati, ostali sta le hranilnici v Doberdob - Sovodnje ter na tržaškem ozemlju Kraška zadružna banka s sedežem na Opčinah. Podobna usoda je doletela Tržaško kreditno banko, ki je še vedno v likvidacijskem postopku. Na drugi strani edina preživela banka (Kmečka banka) v tem pogledu ni bila za nič prikrajšana, saj je skozi vso svojo zgodovino oziroma od leta 1909 dalje bila deležna neenakopravnega obravnavanja s strani italijanskih nadzornih institucij. Leta 1994 je centralna banka Italije odredila neutemeljeno izredno upravo, ki se je v naslednjih letih izkazala kot neupravičen ukrep, in ji s tem povzročila nepopravljivo škodo. Kot pomoč pri reševanju krizne situacije pa je zahtevala vstop italijanskega partnerja, ki naj bi v banki vzpostavil predhodno poslovanje.

Z vstopom bančne skupine CAER je centralna banka tako nasilno spremenila lastništvo v Kmečki banki, ki je prešlo iz popolnoma slovenskih v delno italijanske roke. Sledilo je obdobje boja za ohranitev identitete, v času, ko je bilo pričakovati združitev Kmečke banke s hranilnico Cassa di risparmio di Gorizia (največjim konkurentom bančnih storitev v Gorici) zaradi prevzema, ki ga je povzročila skupina CAER z nakupom večinskega deleža v hranilnici. Potrebno je bilo hitro ukrepanje in izbira strateškega partnerja, kar bi omogočilo ohranjanje prepoznavnosti in tradicije, ki se je zakoreninila na goriškem ozemlju. Odločitev o najprimernejšem kandidatu, ki bi ustrezal vsem kriterijem, ni bila lahka, saj je vplivala na razvoj banke. Izkazalo se je, da je najprimernejši kandidat čedadka banka Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l., sorodna ljudska banka, s katero je bilo predhodno že vzpostavljeno sodelovanje v okviru konzorcija ljudskih bank.

Sledilo je kompleksno obdobje urejanja formalnosti z nadzornimi institucijami ter delničarji obeh zavodov. Na koncu zapletenega procesa je prišlo do ločitve nebančnega dela Kmečke banke in do pripojitve bančnega dela k banki Banca di Cividale S.p.A., ki je vodilni del skupine Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. še danes.

S pripojitvijo je sicer prišlo v Kmečki banki do prehoda lastništva iz slovenskih v italijanske roke, vendar pa je bil v danih okoliščinah takšen razplet najprimernejši. V ostalih primerih bi banka namreč popolnoma izgubila svojo prepoznavnost in ustanovitveni namen, ki je bil zbirati privarčevana sredstva med slovenskim prebivalstvom in izvajati kreditno dejavnost na ozemlju Republike Italije in v tujini, kar je in bo lahko počela v še večjih razsežnostih kot doslej - s

pomočjo zaveznika in partnerja zavoda Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. Tako bo Kmečka banka še vedno, kljub spremenjeni podobi, preko banke Banca di Cividale S.p.A. in finančne družbe KB 1909 posvečala posebno pozornost podpori gospodarskim pobudam slovenske narodne skupnosti.

Problemi Slovencev v Italiji so vedno zelo aktualna tema, še posebej na področju gospodarstva in s tem tudi bančništva. Bančništvo namreč predstavlja in zagotavlja gospodarsko neodvisnost ter avtonomnost. Kmečka banka je lep primer, kako je goriškim Slovencem kljub težkim in nenaklonjenim okoliščinam uspelo ohraniti vodilno gospodarsko institucijo v slovenski lasti, pa čeprav v drugačni preobleki.

LITERATURA

1. Bavdaž Mojca: Bančne skupine v Italiji. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1996. str. 45-48.
2. Costi Renzo: La vigilanza sui gruppi bancari. Rivista di diritto dell'impresa, Napoli, 1990, 1, str. 9-17.
3. Costi Renzo: I gruppi bancari nell'ordinamento italiano. Bologna: Banca impresa societa., 1999. str. 257-282.
4. Dimovski Vlado: Bančništvo. Zapiski predavanj. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1996. str. 17-21.
5. Dimovski Vlado: Združitve delniških družb in prevzemi podjetij. MBS'97-bilten. Ljubljana: Aiesec, 1997. str. 28-29.
6. Gabrijelčič Igor: Lastništvo bank v Italiji. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 2002. str. 21-22.
7. Grenko Barbara: Evropska bančna konsolidacija. Bančni vestnik, Ljubljana, 1998, 4, str. 17-21.
8. Grilc Peter: Združevanja in nakupi podjetij v konkurenčnem pravu Evropskih skupnosti. Podjetje in delo, Ljubljana, 18 (1992), str. 214-228.
9. Guatri Luigi: La valutazione delle aziende : teoria e pratica dei paesi avanzati a confronto. Milano: Egea, 1994. str. 213-245.
10. Hanson G. Derrick: Dictionary of Banking and Finance. London: Pitman Publishing, 1985. 608. str.
11. Hočevar Borut: TKB se je zlomila na slabih posojilih. Gospodarski vestnik, Ljubljana, 14.11.1996, 17. str.
12. Končina Miro: Povezovanje bank in zavarovalnic - poslovne prednosti in dileme. Bančni vestnik, 1994, 7-8, str. 43-47.
13. Povšič Sabrina: Kmečka banka ohranja slovensko naravo. Gospodarski vestnik, Ljubljana, 20.1.2000, 38. str.
14. Ribnikar Ivan: Regionalnost ali ne - to ni vprašanje! Finance, Ljubljana, 1995, 80, 2. str.
15. Širnik Mateja: Čedadna banka manjšinski delničar Kmečke banke Gorica. Gospodarski vestnik, Ljubljana, 24.2.2000, 34. str.
16. Sonja Madič: Kdo meče komu pesek v oči? Gospodarski vestnik, Ljubljana, 12.10.1995, 22. str.
17. Sonja Madič: TKB se je zlomila na slabih posojilih. Gospodarski vestnik, Ljubljana, 21.9.1995, 12. str.
18. Spiegel John: Banking redefined: How superregional Powerhouses are reshaping Finance. B.k.: The McGraw – Hill Companies, Inc, 1996. str. 59-81.
19. Tonucci Mario, CANTONI Francesco: Italian Banking System. International Financial Law Review, London, oktober 1998, str. 91-96.

20. Waltritsch Marko: Slovensko bančništvo in posojilništvo na Goriškem, Gli istituti di credito Sloveni nel Goriziano. Gorica: Kmečka banka v Gorici, 1982. str. 155-200.
21. Waltritsch Marko: Sveži kapital kmalu v Kmečki banki. Gospodarski vestnik, Ljubljana, 1995, 67, 11. str.
22. Waltritsch Marko: Kmečka banka je dokapitalizirana. Finance, Ljubljana, 1996, 28, 12. str.
23. Waltritsch Marko: Slovenska bančna poroka na Goriškem v Italiji. Finance, Ljubljana, 1999a, 37, 4. str.
24. Waltritsch Marko: Nove bančne povezave tudi na Goriškem. Finance, Ljubljana, 1999b, 46, 5. str.
25. Waltritsch Marko: Deutsche Bank in Nova LB družno v Kmečki banki? Finance, Ljubljana, 1999c, 90, 5. str.
26. Waltritsch Marko: Italijanska podružnica NLB zdaj bliže meji. Finance, Ljubljana, 1999d, 120, 7. str.
27. Waltritsch Marko: Goriška kmečka banka ohranja vezi s Sloveniji. Finance, Ljubljana, 2000, 36, 5. str.
28. Waltritsch Marko: V Gorici združili družbi KB 1909 in Medias. Finance, Ljubljana, 2002, 196, 9. str.

VIRI

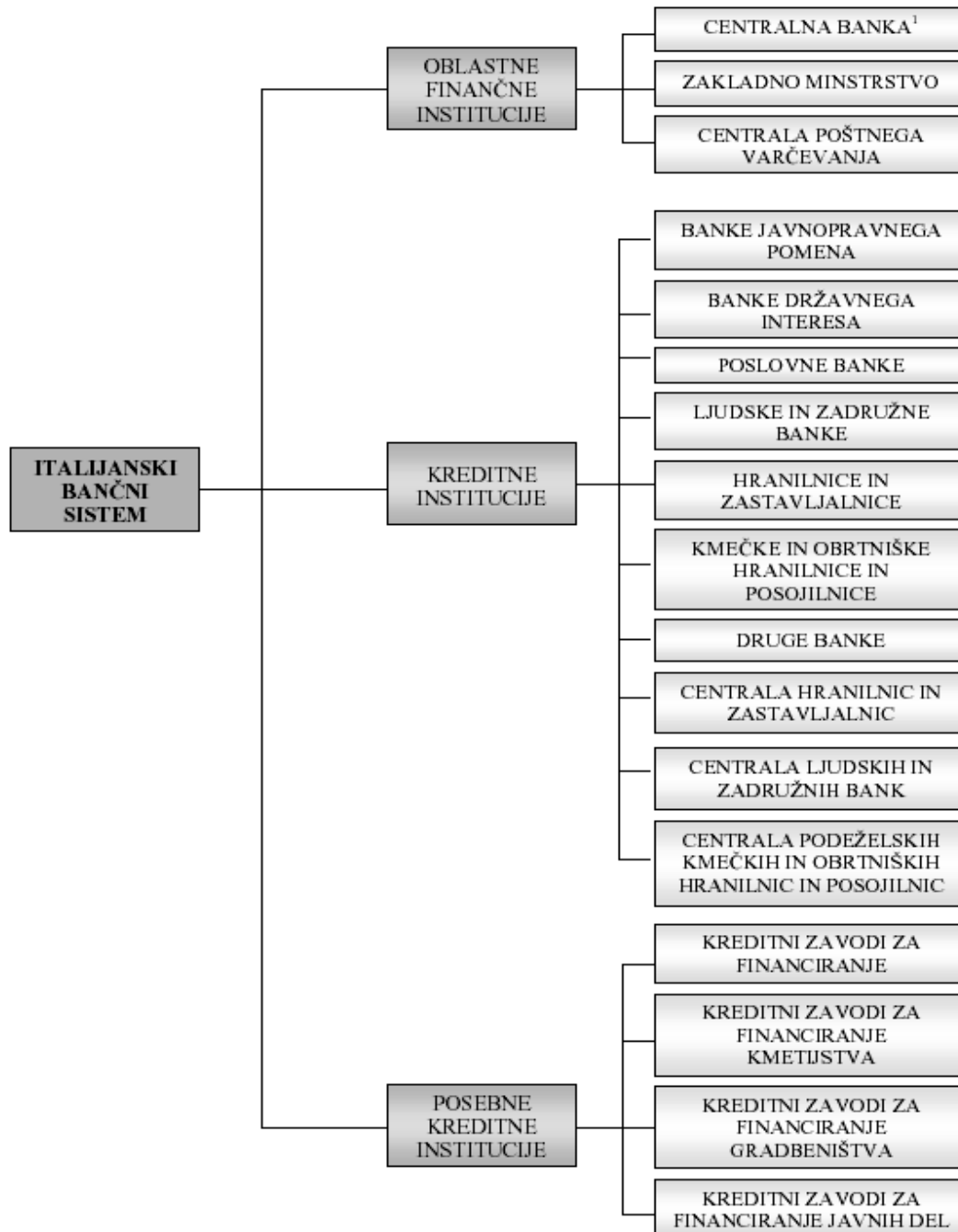
1. Codice civile, 1999 (2409 in 2504. člen).
2. Izredni občni zbor Banca Agricola Kmečka banka 2001. Gorizia: Kmečka banka, 2001. str. 72-79.
3. Javna ponudba nakupa in zamenjave rednih delnic banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, 2000. 7. str.
4. Javna ponudba nakupa in zamenjave rednih delnic banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, 2000. 16. str.
5. Javna ponudba nakupa in zamenjave rednih delnic Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l. Cividale: Banca Popolare di Cividale S.c.a r.l., 2000, str. 33.
6. Letno poročilo banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, 1993. str. 2-11.
7. Letno poročilo banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, 1992. str. 7-17.
8. Letno poročilo banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, 1999. str. 17-24.
9. Letno poročilo banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, 1991. str. 12-22.
10. Letno poročilo banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, 1999. 21. str.

11. Letno poročilo banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, 1998. 24. str.
12. Letno poročilo banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, 1997. 24. str.
13. Letno poročilo banke Banca di Cividale S.p.A. Cividale: Banca di Cividale, 2001. 25. str.
14. Letno poročilo banke Banca di Cividale S.p.A. Cividale: Banca di Cividale, 1999. str. 31-35.
15. Letno poročilo banke Banca di Cividale S.p.A. Cividale: Banca di Cividale, 1998. str. 44-48.
16. Letno poročilo banke Banca di Cividale S.p.A. Cividale: Banca di Cividale, 1997. str. 40-49.
17. Letno poročilo banke Banca di Cividale S.p.A. Cividale: Banca di Cividale, 2002. 26. str.
18. Norme essenziali per la banca. Roma : Bancaria editrice S.p.A., 1993. str. 31-39.
19. Poročilo in bilanca za poslovno leto 1985 banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, 1985. str. 15-20.
20. Poročilo in bilanca za poslovno leto 1987 banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, 1987. str. 6-9.
21. Poročilo in bilanca za poslovno leto 1988 banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, 1988. str. 31-36.
22. Poročilo in bilanca za poslovno leto 1990 banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, 1990. str. 7-20.
23. Poročilo izrednega občnega zbora 30.4.2001 Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, 2001. str. 65-83.
24. Poročilo izrednega občnega zbora 30.4.2001 KB 1909 S.p.A., Gorizia: KB 1909, 2001.
25. Statut banke Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Gorizia: Kmečka banka, februar 1996. str. 13-20.
26. Svetovanje pri kapitalskih povezavah podjetij.
[URL:<http://www.nlb.si/slo/kapitalske/kapitalske-povezave-oblikekapitalskihpovezav.htm>], 13.12.2002.
27. Testo unico bancario e normativa complementare. Roma : Bancaria editrice S.p.A., julij 2000. str. 41-45.
28. Testo unico delle leggi in materia bancaria e creditizia. Udine : Ufficio studi Università di Udine, 14.1.2002. 15. str.

PRILOGE

PRILOGA 1:

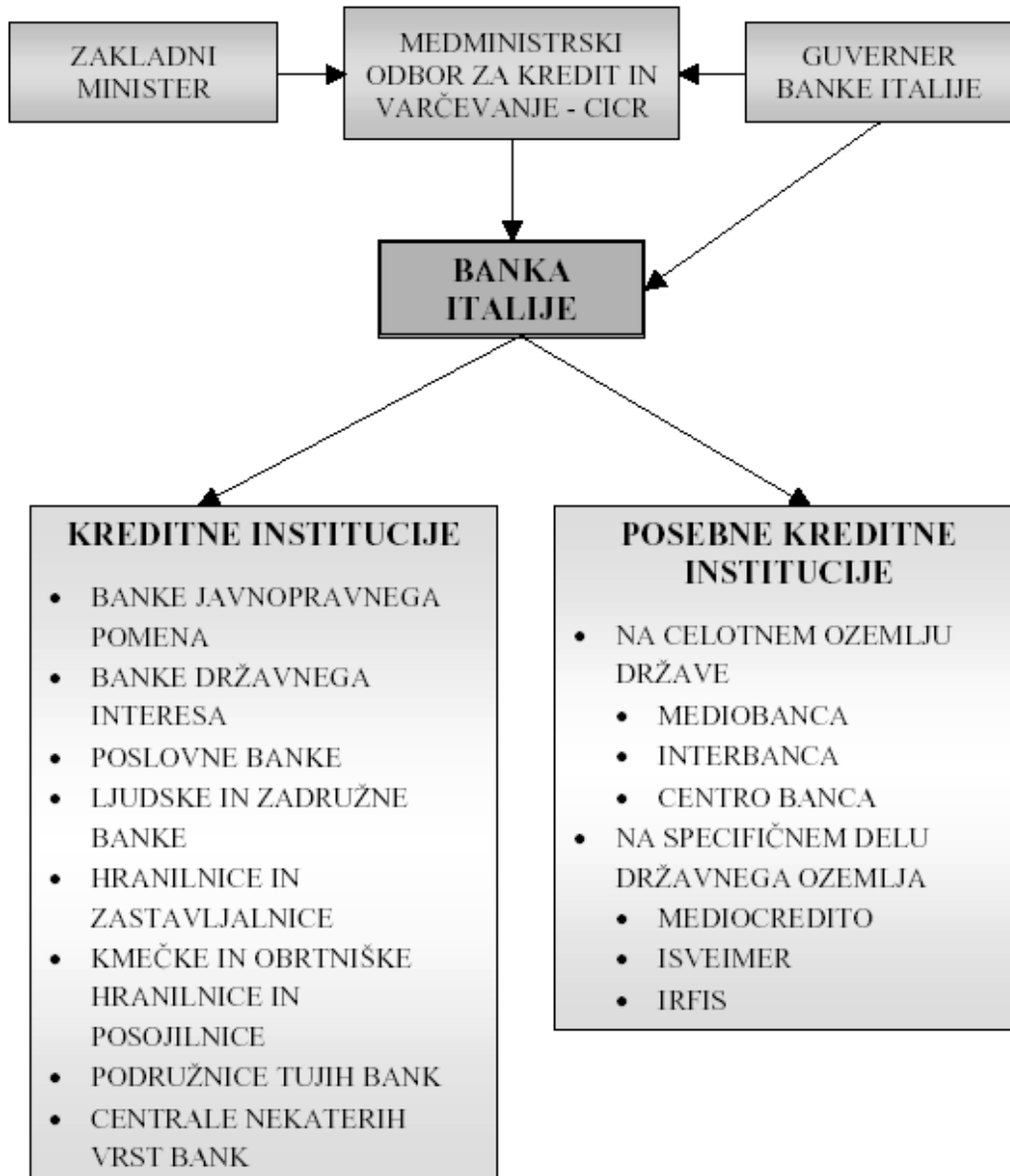
Zgradba italijanskega bančnega sistema in opis posameznih vrst bank, ki jih je predvidel bančni zakon iz leta 1936

Vir: Legge bancaria del 1936, 2002, str. 12.

PRILOGA 2:

Italijanski bančni sistem danes ter nadzorne in regulacijske institucije

Vir: Schema sistema bancario, 28.1.2002.

PRILOGA 3:

Podrobnejše informacije pri postopku ločitve s pripojitvijo

Organizacijski vzorec in kadri

Na osnovi podjetniškega načrta je morala nova banka deloma uresničiti napovedani razvojni plan bančnih okenc s preusmeritvijo nekaterih zaposlenih zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. od dela na glavnem sedežu na delovna mesta v omrežju in okrepiti upravne strukture v zavodu Banca di Cividale S.p.A. s prisotnostjo kvalificiranega osebja, ki se je premaknilo s centralne strukture zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A.

Ločitveni postopek ni vplival na število zaposlenega osebja v smislu, da se je le-to zmanjšalo, temveč je v okviru zgoraj omenjenega razvojnega pristopa celo omogočilo dodatno širjenje zavoda Banca di Cividale na pristojnem ozemlju.

Podjetniški načrt je predvideval, da bo organizacijski razvoj banke potekal pod vplivom tako ločitvenega postopka kot tudi in predvsem strateškega zaveznitva z bančnim zavodom Deutche Bank. Na splošno lahko trdimo, da Banca di Cividale S.p.A. deluje kot vzorčna banka, ki se osredotoča na distribucijo s koriščenjem outsourcinga¹ na področjih kjer je to mogoče. Za dejavnosti, ki pa niso vezane na odnose s strankami pa utrditi svoje notranje poslovanje na področjih, ki so zančilno komercialne narave, v kreditnih storitvah in nadzoru nad poslovanjem.

Organizacijska struktura, ki je izvirala iz teh izbir, ni predvidevala nobene dodatne otežitve na ravni Glavnega ravnateljstva, nasprotno pa je obdržala gibkost, ki je značilna za sedanjo strukturo zavoda Banca di Cividale S.p.A. Glavno ravnateljstvo sestavljajo Glavni ravnatelj in dva podravnatelja. Njemu odgovarjajo po funkciji in hierarhiji različni oddelki v podjetju. Strukturo dopolnjujejo nekateri odbori in notranja nadzorna služba, ki je organ Glavnega ravnateljstva.

V okviru integracijskega procesa dveh bank je vsekakor odigralo glavno vlogo preoblikovanje zaposlenih kadrov obeh zavodov, ki so bili edinstveni glede določenih kulturno miselnih prvin. Potrebno pa je bilo stopiti na pot nove podjetniške miselnosti, ki je morala na ovrednotenju pristojnega ozemeljskega področja najti primerno stično točko med dvema sedaj različnima podjetjima. Posebno pozornost so namenili predvsem

¹Outsourcinga- Osnove izločanja aktivnosti; je dejavnost, ki podjetju omogoča doseganje določenih ciljev. Ti cilji so lahko različni, npr. večja učinkovitost, produktivnost in konkurenčnost, moderniziranje panoge, usmeritev na osnovno dejavnost, itd

vključevanju in usposabljanju osebja zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. zaradi okoliščin v katerih je delovalo v zadnjih letih.

Pravni vidik

Glede prenosa bančnega dela zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. v zavod Banca di Cividale S.p.A. se je zdela najprimernejša tista rešitev, ki je predvidevala delno in nesorazmerno ločitev prvega bančnega zavoda v prid drugega. Ločitev je delna, ker se je prenesel le del čistega premoženja zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., nesorazmerna pa zaradi tega, ker za delničarje ni bila predvidena rezervacija deleža soudeležbe v vseh družbah, ki so bile zainteresirane pri poslu v sorazmerju z njihovim izvirnim deležem soudeležbe, čeprav je bila vsakemu delničarju zagotovljena pravica do opcije za soudeležbo v vseh družbah, ki so zainteresirane pri tem poslu v sorazmerju z deležem njegove izvirne soudeležbe. Ta način prenosa je omogočil osredotočenje bančne dejavnosti v družbi koristnici ob obdržanju pravne avtonomije družbe, ki se je ločevala (Costi, 1999, str. 257-282). Slednja je s spremenjenim namenom dejavnosti, ki ni predvidevala izvajanja poslov, ki so v izključni domeni bank v skladu z zakonskim odlokom št. 385 (Nuova legge bancaria, 1993), lahko nadaljevala z dejavnostmi na ozemlju, kjer je močno zakoreninjena. Z drugimi besedami povedano je postopek težil k najboljši možni razdelitvi družbine dejavnosti med delom, ki je usmerjen v bančno dejavnost, in delom, ki je usmerjen v druge gospodarske dejavnosti v krajevnem okviru.

Zaradi tega postopka in v skladu z ustreznimi zakonskimi določili je družba koristnica prevzela od razdeljene družbe vse aktivne in pasivne postavke, ki so bile predmet ločitve, kot tudi dolžnosti, ki so se nanašale na pravne odnose.

Vsak delničar zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. je lahko izbral opcijo soudeležbe v družbah, ki so bile povezane s tem poslom v višini, ki je bila sorazmerna z njegovim izvirnim deležem. Pravico do opcije je bilo potrebno pisno izraziti do dneva pred datumom, ki je bil določen za Občni zbor družbe, ki se je ločevala, to je zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. V primeru, da pisni dopis ni bil poslan s strani delničarja zavoda, se je slednji odrekel pravici do opcije.

Opis postopka prenosa

Postopek ločitve s pripojitvijo se je udejanil:

- a) s prenosom ločenega dela zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. na koristnika, to je bila Banca di Cividale S.p.A.;
- b) z zmanjšanjem čistega premoženja Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. v višini, ki je odgovarjala čistemu premoženju ločenega dela;

- c) z izničenjem soudeležbe Banca di Cividale S.p.A. v zavodu Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. glede na čisto premoženje prenešenega dela;
- d) z morebitnim povišanjem osnovnega kapitala zavoda Banca di Cividale S.p.A. ob ločitvi in v prid članov ločene družbe, ki so različni od koristnice ločitve

Ob upoštevanju namenov delnega ločitvenega postopka, ki so bili omenjeni v zgornjih odstavkih, in v primeru, da bi vsi delničarji zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., ki so bili različni od zavoda Banca di Cividale S.p.A., ne izvajali pravice do opcije, ki jim je pripadala, ne bi prišlo do nikakršnega povečanja osnovnega kapitala koristnice.

Predmet prenosa na družbo koristnico Banca di Cividale S.p.A. je bila celotna bančna dejavnost zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., ki so jo sestavljala štiri bančna okenca in ustrezna notranja organizacija, del nepremičninskega premoženja in vse soudeležbe v lasti. Ločitev je predvidevala tudi prenos na zavod Banca di Cividale S.p.A. vseh delovnih odnosov zaposlenega osebja, ki je sedaj prisotno v zavodu Banca Agricola Kmečka banka S.p.A. Premoženske postavke zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., ki so bile predmet ločitve, so bile navedene na preglednicah o premoženjskem stanju dne 31. decembra 2000, kar je bilo priloženo ločitvenemu načrtu.

V ločitvenem postopku ni bila predmet ločitve le nepremičnina, ki je služila sedežu in glavnemu ravnateljstvu zavoda Banca Agricola Kmečka banka S.p.A., ampak tudi nekateri deli opreme, krediti za preložene davke, ki so bili v pristojnosti družbe, ki se je ločevala, skladi za dajatve in davke, ki so bili povezani z ovrednotenjem dobrin, ki niso bili predmet ločitve in so bili opravljeni med pripravami na obračun na dan 31.12.2000 v skladu z zakonom št. 342/2000, kot tudi krediti do bank (likvidnost) do višine čistega računovodskega premoženja, ki so ostali ločeni družbi na dan 31.12.2000.

Kot je bilo navedeno v ločitvenem načrtu, morebitne razlike v obsegu aktivnih in pasivnih premoženjskih postavk, ki so bile predmet prenosa in so bile predpisane dinamiki samih postavk med 31.12.2000 in datumom učinkovanja ločitve, so bile predmet poravnave v gotovini v prid družbe, ki se je ločila. Pomembna posebnost je bil obstoj čiste razlike med aktivnimi in pasivnimi premoženjskimi postavkami, ki so bile predmet ločitve, na dan 31.12.2000. Poravnava je torej bila enaka višini deležev čistih dobičkov pripadajočim članom ločene družbe, ki so se udeležili v obdobju med 1.1.2001 in datumom računovodskega učinkovanja ločitve. Vse aktivne in pasivne premoženjske postavke ločene družbe so bile predmet prenosa na družbo koristnico na osnovi ustreznih vrednosti na dan računovodskega učinkovanja ločitve.

PRILOGA 4:
Dejanska vrednost čistega premoženja prenesenega na družbo
koristnico in tistega, ki je ostal ločeni družbi

V skladu z določili Civilnega zakonika so upravitelji dolžni navesti vrednost čistega premoženja, ki se prenaša na družbo koristnico in tistega, ki ostaja v ločeni družbi. V ta namen so bili uporabljeni isti pristopi kot pri določanju razmerja menjave.

V podrobnostih pa:

- a) vrednost neločenga dela, opredeljenega na osnovi tekoče vrednosti aktivnih in pasivnih premoženjskih postavk, je znašala 19.031,5 milijonov lir glede na računovodsko čisto premoženje na dan 31.12.2000, ki je znašalo 18.849,3 milijonov lir;
- b) vrednost ločenega dela, opredeljenega na osnovi tržnih metod, ki so veljale za celotno banko v ločitvenem postopku, z odštevanjem tekoče vrednosti nedodeljenih aktivnih in pasivnih premoženjskih postavk, je znašala 78.695,8 milijonov lir glede na preneseno čisto računovodsko premoženje, ki je znašalo 30.221,9 milijonov lir.

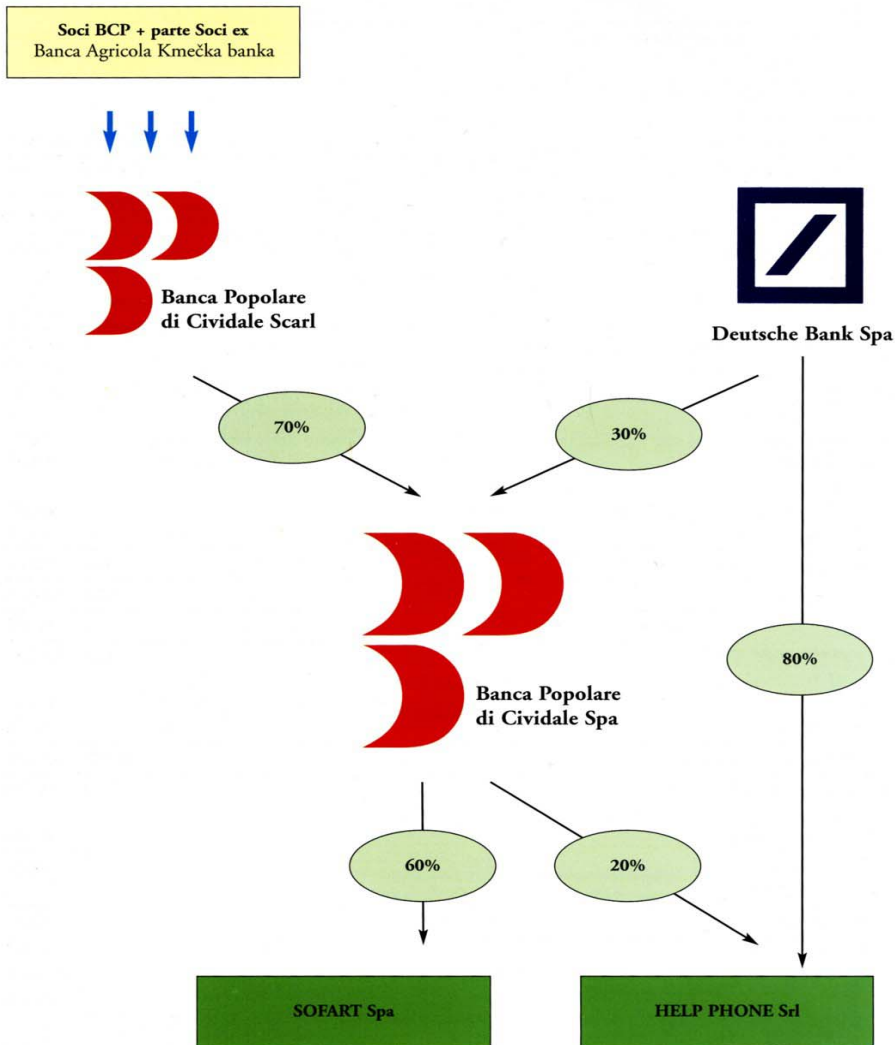
Tabela 1: Nesorazmerna porazdelitev čistega premoženja družbe v ločitvenem postopku

Deleži čistega premoženja (v tisočih lir)	Ločeni del	Neločeni del	Skupaj
Sklad za splošna bančna tveganja		5.840.000	5.840.000
Osnovni kapital	14.480.103	3.619.897	18.100.000
Izstavitvene nadvrednosti	2.973.418	743.355	3.716.773
Zakonska rezerva	6.248.021	723.979	6.972.000
Statutarna rezerva	3.760.639	5.772.485	9.533.124
Ostale rezerve	150.000		150.000
Rezerva iz ovrednotenja-zakon 342/2000		2.199.557	2.199.557
Dobiček poslovnega leta	2.609.722		2.609.722
Čisto premoženje-skupaj	30.221.903	18.849.273	49.071.176

Vir: Izredni občni zbor Banca Agricola Kmečka banka 2001, 2001, str. 76.

PRILOGA 5: Slika Bančne skupine Banca Popolare di Cividale

Schema grafico del costituendo Gruppo Banca Popolare di Cividale Scarl

Vir: Izredni občni zbor Banca Agricola Kmečka banka 2001, Gorica: Banca Agricola Kmečka banka, 2001, str. 76.

SLOVARČEK TUJIH IZRAZOV

A	
amministrazione straordinaria	izredna uprava
B	
Banca d'Italia	Banka Italije, centralna banka
Banca Popolare di Brescia - BIPOP	Ljudska banka iz Brescie
banche di credito cooperativo	zadružno - kreditne banke
banche popolari	ljudske banke
C	
casse rurali ed artigiane-CRA	kmečko - obrtne posojilnice
comitato elettorale	volilni odbor
commissari straordinari	izredni komisarji
cooperativa per azioni a responsabilità limitata-coop.ar.l.	zadruga z omejeno odgovornostjo
G	
Gazzetta Ufficiale della Repubblica italiana	Uradni list republike Italije
M	
Ministro del Tesoro	zakladni minister
O	
offerta pubblica di acquisto e di scambio	javna ponudbe delnic
offerta pubblica di acquisto e di scambio su azioni ordinarie- O.P.A.SC	javna ponudba nakupa in zamenjave rednih delnic
S	
società cooperativa per azioni a responsabilità limitata-S.c.a r.l.	zadružna družba z omejeno odgovornostjo
società di servizi	storitveno podjetje
Società Finanziaria per Azioni	finančna delniška družba
T	
Testo unico delle leggi in materia bancaria e creditizia	enotno bančno besedilo
U	
Ufficio Italiano Cambi	italijanski devizni urad